

Utbildningsutskottets betänkande

1981/82: 20

om kommunal högskoleutbildning m. m. och om anslag till utbildning för vårdyrken, m. m. (prop. 1981/82: 89 och prop. 1981/82: 100)

NIONDE HUVUDTITELN

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen *dels* i proposition 1981/82: 89 om kommunal högskoleutbildning m. m., *dels* i proposition 1981/82: 100 bilaga 12 (utbildningsdepartementet) under avsnittet Högskola och forskning punkterna E 6, E 10 och E 22 samt yrkanden i motioner som rör vårdutbildningsfrågor.

Propositionerna

Regeringen har i proposition 1981/82: 89 om kommunal högskoleutbildning m. m.

dels berett riksdagen tillfälle att

1. ta del av vad som i propositionen har anförts om huvudmannaskap i fråga om de kommunala vårdutbildningarna, de statliga sjukgymnastutbildningarna i Stockholm och i Lund samt sjuksköterskeskolor med enskild huvudman,

dels föreslagit riksdagen att

2. anta ett inom utbildningsdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i högskolelagen (1977: 218) med följande lydelse:

Förslag till

Lag om ändring i högskolelagen (1977: 218)

Härigenom föreskrivs att 35 § högskolelagen (1977: 218) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Regeringen får överlämna till organ som Landstingsförbundet utser att antaga studerande i grundläggande högskoleutbildning som anordnas av kommun eller landstingskommun.

Föreslagen lydelse

35 §

Regeringen får överlämna till organ som Landstingsförbundet utser att antaga studerande i grundläggande högskoleutbildning som anordnas av *staten*, kommun eller landstingskommun.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1982.

3. besluta om ett nytt statsbidragssystem för kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn enligt de riktlinjer som har förordats i propositionen,

4. godkänna vad som i propositionen har förordats om upphörande av regler om anknytning till skolenhet och om poängberäkning för kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn,

5. godkänna vad som i propositionen har förordats om tjänster som skolledare och lärare i den kommunala högskoleutbildningen inom vårdsektorn,

6. godkänna vad som i propositionen har förordats i fråga om behörighet för tjänst som lärare inom den kommunala högskoleutbildningen,

7. godkänna vad som i propositionen har förordats om tjänstgöring i gymnasieskolan för lärare med kommunalt reglerad anställning och om tjänstgöring i den kommunala högskoleutbildningen och i inbyggd utbildning för lärare med statligt reglerad anställning i gymnasieskolan,

8. godkänna vad som i propositionen har förordats om det centrala tillsynsansvaret för kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn,

9. godkänna vad som i propositionen har förordats om en ny planeringsordning för kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn,

10. godkänna vad som i propositionen har förordats i fråga om besvär över vissa antagningsbeslut,

11. godkänna vad som i propositionen har förordats i fråga om fördelning av ansvaret för kostnaderna för antagning av studerande till kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn,

12. godkänna vad som i propositionen har förordats om uppskov med inrättande av rehabiliteringslinjen och den nya sociala servicelinjen,

13. godkänna vad som i propositionen har förordats om övergången till den nya studieorganisationen för vissa vårdutbildningar i högskolan.

Vidare har regeringen i proposition 1981/82: 100 bilaga 12 (utbildningsdepartementet)

dels under punkt E 6 (s. 412–429) föreslagit riksdagen att

1. besluta om inrättande av en allmän utbildningslinje, receptarielinjen, om 80/40 poäng den 1 juli 1982,

2. besluta att den nuvarande receptarielinjen om 100 poäng avvecklas fr. o. m. budgetåret 1982/83,

3. besluta om inrättande av en allmän utbildningslinje, rehabiliteringslinjen, om 100 poäng den 1 juli 1983,

4. besluta om inrättande av en allmän utbildningslinje, sociala omsorgs- linjen, om 80/100 poäng den 1 juli 1983,

5. fastställa planeringsramar enligt vad som har förordats i propositionen,

6. godkänna att rehabiliteringslinjen får anordnas i Luleå/Boden fr. o. m. budgetåret 1983/84,

7. till Utbildning för vårddyrken för budgetåret 1982/83 anvisa ett reservationsanslag av 369 637 000 kr.,

dels under punkt E 10 (s. 462–466) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen har förordats om att vissa statsbidrag till kommunal högskoleutbildning skall utgå med 80 procent av bidragsunderlaget,

2. godkänna vad som i propositionen har förordats om upphörande av statsbidrag till första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel inom kommunal högskoleutbildning,

3. till Bidrag till kommunal högskoleutbildning m. m. för budgetåret 1982/83 anvisa ett förslagsanslag av 165 864 000 kr.,

dels under punkt E 22 (s. 503–504) föreslagit riksdagen att till Vissa tandvårdskostnader för budgetåret 1982/83 anvisa ett förslagsanslag av 65 746 000 kr.

Motionerna

1980/81: 259 av Gunnar Olsson (s) och Gudrun Sundström (s) vari yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller att en utredning tillsätts med uppgift att se över möjligheterna för vårdutbildade sjukgymnaster att erhålla tjänster för att undervisa inom vårdutbildningarna vid gymnasieskolor, vårdskolor och högskolor.

1981/82: 355 av Gunnar Biörck i Värmdö (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till anordnande även av kvalificerad läkarsekretärutbildning inom den kommunala högskolans vårdutbildningssektor.

1981/82: 415 av Raul Blücher m. fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar avslå proposition 1981/82: 100 i vad gäller inrättande av ny allmän utbildningslinje inom sektorn för vårddyrken, med inriktningarna äldre- och handikappomsorg, omsorger om psykiskt utvecklingsstörda och socialpedagogiskt behandlingsarbete,

2. att riksdagen hos regeringen hemställer om nytt förslag i enlighet med vad som anförs i motionen.

1981/82: 768 av Siri Häggmark (m) och Gullan Lindblad (m) vari yrkas

1. att riksdagen uttalar att samtliga grundutbildade sjuksköterskor bör beredas vidareutbildning i kirurgisk och medicinsk sjukvård genom omprioritering inom befintliga ekonomiska ramar på sätt som ovan angivits,

2. att riksdagen anhåller om att regeringen vidare utreder frågor rörande vidareutbildning i medicinsk och kirurgisk sjukvård.

1981/82: 772 av Britt Mogård (m) vari yrkas att riksdagen beslutar att en påbyggnadslinje om 20 poäng med inriktning mot omsorg om psykiskt

utvecklingsstörda och habilitering för arbetsterapeuter inrättas med start den 1 juli 1986.

1981/82: 979 av Stig Alemyr m. fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen med avslag på regeringens förslag beslutar att 1026 studerande skall intas till läkarutbildningen läsåret 1982/83,

2. att riksdagen med avslag på regeringens förslag beslutar att 420 studerande skall antas till tandläkarutbildning läsåret 1982/83,

3. att riksdagen till

a) anslaget Utbildning för vårdyrken för budgetåret 1982/83 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 2032 000 kr. förhöjt reservationsanslag av 371 669 000 kr.,

b) anslaget Medicinska fakulteterna för budgetåret 1982/83 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 136 000 kr. förhöjt reservationsanslag av 340 081 000 kr.,

c) anslaget Odontologiska fakulteterna för budgetåret 1982/83 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 64 000 kr. förhöjt reservationsanslag av 51 082 000 kr.,

d) anslaget Vissa tandvårdskostnader för budgetåret 1982/83 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 500 000 kr. förhöjt reservationsanslag av 66 246 000 kr.

1981/82: 994 av Siri Häggmark (m) och Gullan Lindblad (m) vari yrkas att riksdagen beslutar uttala sig för att vidareutbildning i arbetsledning m. m. (10 poäng) bör ersätta nu erforderlig vidareutbildning i psykiatri (20 poäng) för grundutbildade sjuksköterskor som tidigare arbetat som skötare.

1981/82: 997 av Tore Nilsson (m) vari yrkas att riksdagen beslutar att nuvarande vidareutbildning i medicin-kirurgi (20 poäng) fortsätter så länge behov finns.

1981/82: 1112 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari — med hänvisning till vad som anförts i den till socialförsäkringsutskottet remitterade motionen 1981/82: 1111 — yrkas att riksdagen uttalar att utbildningen av tandhygienister kraftigt bör förstärkas till 500 utbildningsplatser per år för att täcka behovet av förebyggande tandvård.

1981/82: 1353 av Lars Gustafsson m. fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att den nya allmänna utbildningslinjen för apotekspersonal om 80/40 poäng inrättas den 1 juli 1983,

2. att riksdagen beslutar att den nuvarande receptarielinjen om 100 poäng avvecklas fr. o. m. budgetåret 1983/84,

3. att riksdagen, beträffande dimensioneringen av den nya allmänna utbildningslinjens för apotekspersonal variant om 40 poäng, som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om uppdrag till

universitets- och högskoleämbetet att förhandla med Apoteksbolaget, om utökat antal utbildningsplatser,

4. att riksdagen, beträffande lokaliseringen av den nya allmänna utbildningslinjens för apotekspersonal variant om 40 poäng, som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om större geografisk spridning av utbildningen,

5. att riksdagen, beträffande antagningen till den nya allmänna utbildningslinjens för apotekspersonal variant om 40 poäng, som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om uppdrag till universitets- och högskoleämbetet att förhandla med Apoteksbolaget om särskilda antagningsregler,

6. att riksdagen beslutar att den nya allmänna utbildningslinjen benämns apoteksassistentlinjen.

1981/82: 1357 av Margot Håkansson (fp) vari yrkas att riksdagen uttalar sig för att vidareutbildning i psykiatri på 10 poäng anordnas för grundutbildade sjuksköterskor som har arbetat som skötare.

1981/82: 1358 av Margot Håkansson m. fl. (fp, c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen anholder att åtgärder vidtas för vidareutbildning av sjuksköterskor i enlighet med vad som i motionen anförs.

1981/82: 1361 av Bertil Jonasson m. fl. (c) vari yrkas att riksdagen beslutar uttala sig för att intaget till läkarutbildningen bibehålls oförändrat under budgetåret 1982/83.

1981/82: 1367 av Esse Petersson (fp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar uttala sig för att antalet utbildningsplatser för 65 poäng på sjuksköterskelinjen minskas till förmån för en utökning av antalet utbildningsplatser inom påbyggnadslinjerna,

2. att riksdagen beslutar uttala sig för att viss tid som undersköterska/skötare efter genomgången sjuksköterskelinje om 63, 65 eller 105 poäng blir meritgivande jämte sjukskötersketjänst vid ansökan till de nuvarande påbyggnadslinjerna.

1981/82: 1371 av Roland Sundgren (s) och Bo Forslund (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna behovet av att förstatliga ADB-linjen med början 1982/83 i Sundsvall och Västerås.

1981/82: 1791 av Doris Håvik (s) och Lisa Mattson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en påbyggnadslinje om 20 poäng i arbetsterapeututbildningen inriktad på omsorg och habilitering.

1981/82: 1795 av Grethe Lundblad m. fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar föra sociala omsorgslinjen till högskolans sektor för administrativa, ekonomiska och sociala utbildningar,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om huvudmannaskapet, dimensioneringen och lokaliseringen av högskolans sociala omsorgslinje.

1981/82: 1806 av Hans Nyhage m. fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att avslå förslaget om att en allmän utbildningslinje, social omsorgslinje, inrättas den 1 juli 1983,

2. att riksdagen beslutar att avslå förslaget om att socialpedagoglinjen i Malmö och Stockholm avvecklas,

3. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av socialpedagoglinjens ställning sedan beslut om den framtida vården fattats,

4. att riksdagen hos regeringen begär nytt förslag om utformningen av utbildningen för arbete med social omsorg och service.

1981/82: 1818 av Rune Rydén m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen beslutar minska antagningen till läkarlinjen med ytterligare 90 platser samt att därvid frigjorda resurser används som kvalitetsförstärkning för de allmänna utbildningslinjerna inom sektorn utbildning för tekniska yrken.¹

1981/82: 1819 av Birgitta Rydle m. fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen avslår förslaget om inrättande av rehabiliteringslinjen den 1 juli 1983,

2. att riksdagen hos regeringen begär nytt förslag grundat på erforderlig utredning om rehabiliteringslinjens innehåll.

1981/82: 1828 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om förslag och åtgärder för en påbygg-nadsutbildning inom området omsorg-habilitering för arbetsterapeuter.

1981/82: 2141 av Stig Alemyr m. fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger till känna att regeringen bör uppta förhandlingar med berörda parter om att överföra de statliga sjukgymnast-utbildningarna i Stockholm och Lund till resp. landsting,

2. att riksdagen som sin mening ger till känna vad som i motionen anförts om att överföra de tre enskilda sjuksköterskeskolorna i Stockholm till Stockholms läns landsting,

3. att riksdagen begär att regeringen låter utreda frågan om innehåll i och längd på den framtida kompletteringsutbildningen i medicinsk och kirurgisk sjukvård,

4. att riksdagen beslutar att inget intag görs till den nuvarande grundutbildningen för sjuksköterskor om 65 poäng som startar höstterminen 1982.

5. att, under förutsättning av bifall till yrkande 4, riksdagen beslutar omfördela de frigjorda resurserna till ett ökat intag på vidareutbildning i

¹ Yrkandet behandlas även i ett senare betänkande innefattande punkt E 4 Utbildning för tekniska yrken.

medicinsk och kirurgisk sjukvård om 20 poäng för studerande som genomgått äldre studieordning.

6. att riksdagen beslutar att den nuvarande vidareutbildningen i medicinsk och kirurgisk sjukvård om 20 poäng anordnas t. o. m. 1985,

7. att riksdagen som sin mening ger till känna att nuvarande vidareutbildning i psykiatri om 20 poäng för grundutbildade sjuksköterskor som arbetat som skötare bör avkortas till 10 poäng genom att utbildningens praktikdel utgår,

8. att riksdagen begär att regeringen låter utreda den närmare utformningen av en påbyggnadsutbildning för sjukgymnaster,

9. att riksdagen som sin mening ger till känna vad som i motionen anförts om samråd mellan huvudmännen och resp. regionstyrelse.

1981/82: 2142 av Hans Nyhage m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen beslutar att nuvarande vidareutbildning i medicin-kirurgi (20 poäng) skall fortsätta t. o. m. budgetåret 1985/86 i enlighet med vad som anförts i motionen.

1981/82: 2143 av Hans Nyhage m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen med avslag på regeringens förslag om huvudmannaskapsfrågan hos regeringen begär förnyad prövning av denna fråga i enlighet med vad som anförts i motionen.

1981/82: 2144 av Birgitta Rydle m. fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om överförande av laboratorieassistentutbildningen till högskolans tekniska sektor,

2. att riksdagen beslutar avslå förslaget om ändrat huvudmannaskap för laboratorieassistentutbildningen.

1981/82: 2145 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att nuvarande vidareutbildning i medicin-kirurgi (20 poäng) skall fortsätta så länge behov finns,

2. att riksdagen uttalar att särskilda medel bör avsättas för FoU-tjänster under initialskedet,

3. att riksdagen beslutar att vidareutbildning i psykiatri på 10 poäng skall anordnas för grundutbildade sjuksköterskor, som har arbetat som skötare,

4. att riksdagen uttalar att beslut om inrättande av rehabiliteringslinje bör uppskjutas i avvaktan på utredning om rehabiliteringslinjens innehåll och konsekvenser för yrkesfunktionen,

5. att riksdagen hos regeringen hemställer om en utredning om rehabiliteringslinje enligt vad som i motionen anförts.

1981/82: 2146 av Margareta Winberg (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen föreslås beträffande sammansättningen av universitets- och högskoleämbetets styrelse.

Utskottet

I detta betänkande behandlar utskottet dels förslag i proposition 1981/82: 89 om kommunal högskoleutbildning m. m., dels förslag i proposition 1981/82: 100 bilaga 12 under anslaget Utbildning för vårdyrken (punkt E 6), anslaget Bidrag till kommunal högskoleutbildning m. m. (punkt E 10) och anslaget Vissa tandvårdskostnader (punkt E 22), dels motioner i anslutning till dessa regeringsförslag. Utskottet tar i detta betänkande också upp vissa frågor som rör anslagen till de medicinska och odontologiska fakulteterna. Dessa båda senare anslag kommer dock att behandlas i ett senare betänkande.

De förslag som regeringen lagt fram i proposition 1981/82: 145 om ändrat huvudmannaskap för akademiska sjukhuset i Uppsala, m. m. och som berör anslagen till vårdyrkesutbildning och medicinska fakulteterna kommer likaledes att behandlas i ett senare betänkande.

1 Inledning

I enlighet med riksdagens beslut år 1975 (prop. 1975:9, UbU 1975: 17, rskr 1975: 1979) samt vid riksmötet 1976/77 (prop. 1976/77: 59, UbU 1976/77: 20, rskr 1976/77: 346) fördes vissa vårdutbildningar inom och vid sidan av gymnasieskolan till högskolan den 1 juli 1977. Huvuddelen av dessa vårdutbildningar har i dag landstingskommunalt huvudmannaskap, vissa mindre delar av utbildningen har statligt eller kommunalt huvudmannaskap. Det finns också vårdutbildning på högskolenivå med enskild huvudman.

Tre statliga utredningar har arbetat med frågor som rör de medellånga och korta vårdutbildningarna i högskolan. Först föreslog utredningen om vissa vårdutbildningar inom högskolan (Vård 77) i betänkandet (SOU 1978: 50) Ny vårdutbildning att en ny studieorganisation skulle införas för flertalet av de medellånga vårdutbildningarna. Detta betänkande lades till grund för proposition 1978/79: 197 om en ny studieorganisation för dessa utbildningar. Denna studieorganisation börjar tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1982 (UbU 1979/80: 7, rskr 1979/80: 100). Därefter har huvudmannaskapskommittén (U 1978: 16) i betänkandet (SOU 1981: 9) Enhetligt huvudmannaskap för högskolan – Förstatligande av de medellånga vårdutbildningarna prövat frågan om huvudmannaskapet för de kommunala och landstingskommunala vårdyrkesutbildningarna, den statliga sjukgymnastutbildningen i Stockholm och Lund samt sjuksköterskeutbildningen vid de tre enskilda sjuksköterskeskolorna i Stockholm. Lärartjänstutredningen (U 1977: 04, LÄTU) har i betänkandet (SOU 1980: 3) Lärare i högskolan avgett förslag bl. a. om tjänster för lärare och skolledare inom vårdsektorn av den kommunala högskolan.

Universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) har lämnat förslag till utform-

ning av dels rehabiliteringslinjen som avses ersätta sjukgymnastlinjen och arbetsterapeutlinjen, dels sociala omsorgslinjen som skall ersätta sociala servicelinjen inom högskolan. UHÄ har dessutom föreslagit en ny receptarielinje.

2 Huvudmannaskapsfrågor

2.1 Utbildningar med landstingskommunalt huvudmannaskap

För de utbildningar inom vårdsektorn som i dag har landstingskommunalt huvudmannaskap prövade huvudmannaskapskommittén två alternativ, nämligen statligt huvudmannaskap resp. bibehållet landstingskommunalt huvudmannaskap. För ett bibehållet landstingskommunalt huvudmannaskap talar enligt kommittén i första hand att en väl etablerad och fungerande utbildningsorganisation redan finns inom landstingen. Flera av de faktorer som hindrat en positiv utveckling av denna högskoleutbildning skulle enligt kommittén försvinna om kommitténs förslag om centralt myndighetsansvar, antagning, lärartjänsternas konstruktion samt om forskningsanknytning genomfördes. Därmed skulle den positiva utveckling som redan startat inom den landstingskommunala högskoleutbildningen kunna fortsätta även med ett fortsatt landstingskommunalt huvudmannaskap. Som skäl för statligt huvudmannaskap anförde kommittén de studerandes och de anställdas möjligheter till inflytande i beslutsprocessen samt möjligheterna till mera samordnad och enhetlig högskoleplanering. De praktiska problemen och eventuella merkostnader vid ett förstatligande kompenseras enligt kommitténs uppfattning av de långsiktiga vinsterna. Kommittén förordade alternativet att föra över de aktuella utbildningarna till staten.

I proposition 1981/82: 89 tar föredragande statsrådet fasta på kommitténs uppfattning att frågan om statligt eller kommunalt huvudmannaskap för utbildningen inte spelar någon avgörande roll för möjligheterna att vidareutveckla och förbättra högskoleutbildningen enligt grunderna för högskolereformen. Därmed blir, enligt föredragande statsrådets mening, de ekonomiska konsekvenserna av avgörande betydelse för ställningstagandet till det framtida huvudmannaskapet. Det är av statsfinansiella skäl inte möjligt att genomföra kommitténs förslag om förstatligande, varför utbildningarna även fortsättningsvis föreslås ha landstingskommunalt huvudmannaskap. Föredragande statsrådet noterar att huvudmännen – enligt Landstingsförbundets företrädare i kommittén – är beredda att medverka till en fortsatt utveckling av utbildningarna i enlighet med principerna för högskolereformen.

Enligt motion 1981/82: 2143 skall riksdagen avslå regeringens förslag om bibehållet landstingskommunalt huvudmannaskap för de aktuella vårdutbildningarna. I stället skall riksdagen begära förnyad prövning av huvud-

mannaskapsfrågan genom förhandlingar mellan regeringen och landstings- och kommunförbunden i syfte att klarlägga de ekonomiska konsekvenserna av ett förstatligande. Skälen för ett enhetligt statligt huvudmannaskap för högskolan är enligt motionärernas mening så tunga att förstatligande av de kommunala delarna allvarligt måste övervägas.

Principiella skäl talar enligt utskottets mening för ett statligt huvudmannaskap. Utskottet har dock vid sina överväganden funnit att statsfinansiella skäl talar mot förstatligande av de nu aktuella vårdutbildningarna och att det utvecklings- och förändringsarbete avseende utbildningarna som påbörjats kan förväntas få en positiv fortsättning även vid bibehållet landstingskommunalt huvudmannaskap. Utskottet har således inget att erinra mot vad som förordas i proposition 1981/82: 89 i denna fråga och föreslår att riksdagen lägger till handlingarna propositionen i denna del samt avslår motion 1981/82: 2143 i denna del.

2.2 Utbildningar med kommunalt huvudmannaskap

Den 1 juli 1982 ersätts *laboratorieassistentlinjen* med medicinska servicecelinjen i enlighet med riksdagens beslut hösten 1979 (prop. 1978/79: 197, UbU 1979/80: 7, rskr 1979/80: 100).

Laboratorieassistentutbildning finns i dag inom tolv landstingskommuner. Inom tre av dem har utbildningen kommunalt huvudmannaskap, nämligen i Uppsala, Linköping och Lund.

Administrativa och planeringsmässiga skäl talar enligt huvudmannaskapskommittén för ett enhetligt huvudmannaskap för laboratorieassistentutbildningen. Vid ett alternativ med bibehållet landstingskommunalt huvudmannaskap för övriga vårdutbildningar bör de tre kommunala utbildningarna föras över till resp. landsting.

I proposition 1981/82: 89 konstateras att de berörda skolstyrelserna inte motsatt sig att huvudmannaskapet förs över till landstingskommunerna och att majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget. Föredragande statsrådet erinrar om att det ankommer på berörda huvudmän att träffa avtal i frågan och utgår från att det ändrade huvudmannaskapet inte skall medföra någon kostnadsökning för staten och att överföringen till landstingskommunerna bör kunna påbörjas samtidigt som den nya studieorganisationen införs den 1 juli 1982, då laboratorieassistentlinjen ersätts med medicinska servicecelinjen.

I motion 1981/82: 2143 förordas ett enhetligt statligt huvudmannaskap för högskolan. Därför begärs i motionen att riksdagen skall avslå proposition 1981/82: 89 och begära förnyad prövning av de ekonomiska konsekvenserna av förstatligande av de i dag kommunala högskoleutbildningarna. Yrkandet omfattar alltså även den nu aktuella kommunala utbildningen av laboratorieassistenter.

I motion 1981/82: 2144 yrkas att all laboratorieassistentutbildning, dvs.

både kommunal och landstingskommunal sådan, skall föras från vårdyrkessektorn till sektorn för utbildning för tekniska yrken (yrkande 1) och att riksdagen i avvaktan på resultatet av en utredning av frågan skall avslå förslaget i proposition 1981/82: 89 om ändrat huvudmannaskap för laboratorieassistentutbildningen i Uppsala, Linköping och Lund (yrkande 2). Enligt motionärernas mening har innehållet i laboratorieassistenters arbete alltmer förskjutits från gränsområdet mellan vårdinriktat och tekniskt arbete till rent tekniska arbetsuppgifter. Laboratorieassistenterna utbildas för ett brett arbetsfält som enligt motionen till väsentlig del ligger utanför vårdsektorn.

Utskottet tar först upp frågan om laboratorieassistentutbildningens sektorstillhörighet. Utskottet erinrar därvid om att Vård 77 gjorde en ingående redovisning av de arbetsfält som utbildningen på laboratorieassistentlinjens fem inriktningar leder till och att utredningen inte ifrågasatte att linjen skulle tillhöra vårdsektorn. I proposition 1978/79: 197 var en av utgångspunkterna för förslaget om ny studieorganisation bl. a. att skapa ett visst gemensamt utbildningsstoff och en viss gemensam referensram för de utbildade. Detta var särskilt betydelsefullt för hälso- och sjukvårdslinjen och medicinska servicelinjen, dvs. laboratorieassistentutbildningen, därför att dessa personalgrupper förutsätts nära samverka i vårdarbetet. Riksdagen beslöt också att den nya medicinska servicelinjen skall tillhöra vårdsektorn (UbU 1979/80: 7, rskr 1979/80: 100). Utskottet har inte underlag för att nu – något mer än två år senare – ompröva frågan om linjens sektorstillhörighet. Utskottet förutsätter emellertid att UHÄ i sitt kontinuerliga arbete med översyn av högskoleutbildningarna uppmärksammar om sådana förändringar av laboratorieassistenternas arbete sker att det finns skäl att göra en sådan omprövning. Utskottet föreslår med det anförda att riksdagen avslår motion 1981/82: 2144 yrkande 1.

Utskottet övergår så till frågan om huvudmannaskapet för laboratorieassistentutbildningen. Utskottet har nyss tagit ställning för ett bibehållet landstingskommunalt huvudmannaskap för de vårdutbildningar som i dag har landstingen som huvudman. Utskottet har därför inget att erinra mot den i proposition 1981/82: 89 förordade överföringen av laboratorieassistentutbildningen (fr. o. m. den 1 juli 1982 utbildningen på medicinska servicelinjen) från Uppsala, Linköping och Lunds kommuner till berörda landsting. Riksdagen bör därför med avslag på motion 1981/82: 2143 även i denna del lägga till handlingarna vad som anförts i frågan i proposition 1981/82: 89.

Utskottet föreslår att riksdagen även avslår yrkande 2 i motion 1981/82: 2144 om att laboratorieassistentutbildningen på vissa orter skall bibehålla kommunalt huvudmannaskap i avvaktan på den i motionen begärda utredningen.

ADB-linjen inom sektorn för utbildning för administrativa, ekonomiska och sociala yrken (AES-sektorn) är fr. o. m. budgetåret 1980/81 den enda allmänna utbildningslinjen inom högskolan som har helt kommunalt huvudmannaskap.

I ett separat betänkande (Ds U 1980: 6) Förändrat huvudmannaskap för ADB-linjen föreslog huvudmannaskapskommittén att ADB-linjen skall få statligt huvudmannaskap, oavsett hur frågan om huvudmannaskapet för övriga kommunala högskoleutbildningar löses. Kommittén konstaterade bl. a. att linjen är relativt isolerad i förhållande till annan högskoleutbildning och förordade att en ökad samverkan bör eftersträvas med övriga linjer inom AES-sektorn och särskilt med den systemvetenskapliga linjen. Kommittén beräknade statens kostnader vid överförande av linjen till statligt huvudmannaskap till ca 4,5 milj. kr. i 1979 års pris- och löneläge, till vilket kommer 2 milj. kr. för datorutrustning. Regeringen har den 7 maj 1981 överlämnat betänkandet till UHÄ för beaktande vid översynen av bl. a. den systemvetenskapliga linjens framtida utformning. En arbetsgrupp tillsatt av UHÄ beräknas lämna ett förslag under våren 1982.

I proposition 1981/82: 89 (s. 19) aviserar föredragande statsrådet att han avser återkomma med förslag till riksdagen om huvudmannaskapet för kommunala utbildningar utanför vårdsektorn.

I motion 1981/82: 1371 yrkas att riksdagen skall ge regeringen till känna behovet av att förstärka ADB-linjen med början budgetåret 1982/83 i Sundsvall och Västerås. Förstärkning av ADB-linjen skulle enligt motionärerna förstärka de mindre högskolorna och medföra bättre utbildnings-ekonomisk planering.

Med hänvisning till den pågående utredningen om den framtida utformningen av ADB-utbildningen inom AES-sektorn och till att riksdagen senare får ta ställning till frågan om huvudmannaskap för kommunal högskoleutbildning utanför vårdsektorn föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1981/82: 1371.

2.3 Sjukgymnastutbildning med statligt huvudmannaskap

Utbildning till sjukgymnast sker i dag på sjukgymnastlinjen som anordnas i Uppsala, Göteborg och Umeå med landstingskommunalt huvudmannaskap samt i Stockholm och Lund med staten som huvudman. Utbildning till arbetsterapeut sker på åtta orter med landstingskommuner som huvudmän.

I samband med besluten om ny studieorganisation för vissa vårdutbildningar inom den kommunala högskolan (prop. 1978/79: 197, UbU 1979/80: 7) hade riksdagen inget att erinra mot att sjukgymnastlinjen och arbetsterapeutlinjen ersätts fr. o. m. den 1 juli 1982 med en rehabiliteringslinje med inriktningar mot dels sjukgymnastik, dels arbetsterapi.

Enligt huvudmannaskapskommittén bör utbildningen till sjukgymnast samordnas dels med arbetsterapeututbildningen, dels med övriga korta och medellånga vårdutbildningar på resp. ort. Starka skäl talar enligt kommittén för att dessa vårdutbildningar också får enhetligt huvudmannaskap. Vid bibehållet landstingskommunalt huvudmannaskap för de medellånga och korta vårdutbildningarna förordar därför kommittén att de nuvarande statliga sjukgymnastutbildningarna vid karolinska institutet i Stockholm och vid universitetet i Lund/Malmö förs över till resp. landsting.

Föredragande statsrådet hänvisar i proposition 1981/82: 89 till att majoriteten av remissinstanserna avvisat kommitténs förslag och att karolinska institutet och universitetet i Lund/Malmö förordat fortsatt statligt huvudmannaskap. Båda utbildningsanordnarna har uttryckt sin vilja att, t. ex. genom avtal, underlätta den erforderliga samordningen inom rehabiliteringslinjen. Med hänsyn till remissinstansernas inställning förordar statsrådet att sjukgymnastutbildningen och arbetsterapeututbildningen och därmed också den kommande rehabiliteringslinjen får delat huvudmannaskap på dessa båda orter. Statsrådet förutsätter att rehabiliteringslinjen kommer att utformas och utvecklas i Stockholm och Lund på samma sätt som på övriga orter.

Riksdagen bör enligt motion 1981/82: 2141 (yrkande 1) som sin mening ge regeringen till känna att regeringen bör ta upp förhandlingar med berörda parter om att föra över de statliga sjukgymnastutbildningarna i Stockholm och Lund till resp. landsting. Motionärerna anser att en utbildningslinje, såsom den blivande rehabiliteringslinjen, inte bör ha delat huvudmannaskap på en och samma ort. Med delat huvudmannaskap för rehabiliteringslinjens båda inriktningar riskerar sjukgymnastutbildningen i Stockholm och Lund att isoleras från arbetsterapeututbildningen och även från övrig kommunal högskoleutbildning.

Utskottet erinrar om att huvudmannaskapskommittén visat att sjukgymnastutbildningen fungerar väl och på ett likartat sätt på samtliga utbildningsorter oberoende av huvudmannaskap. Utskottet har inte heller funnit skäl att anta att en ändring sker i detta avseende om det nuvarande huvudmannaskapsförhållandet fortsätter. Med hänvisning härtill och till den starka remissopinionen för bibehållet statligt huvudmannaskap för sjukgymnastutbildningen i Stockholm och Lund föreslår utskottet att riksdagen med avslag på motion 1981/82: 2141 yrkande 1 utan erinran lägger proposition 1981/82: 89 i denna del till handlingarna.

2.4 Sjuksköterskeskolor med enskild huvudman

Enligt 15 § högskolelagen (1977: 218) är staten samt, efter medgivande av regeringen eller myndighet som regeringen utser, kommun eller landstingskommun huvudman för högskolan. F. n. finns dock ett antal utbildningar på högskolenivå med enskild huvudman för vilka statsbidrag utgår ur

anslagen till högskoleutbildning. I Stockholm finns t. ex. tre enskilda sjuksköterskeskolor, nämligen Sophiahemmets, Röda korsets och Ersta diakonisällskaps sjuksköterskeskolor, vilka tillsammans har en antagningskapacitet av nästan samma storlek som antagningskapaciteten för den utbildning på sjuksköterskelinjen som anordnas av Stockholms läns landstingskommun. Utbildningen vid de enskilda sjuksköterskeskolorna sker enligt gällande utbildningsplaner för sjuksköterskelinjen. När dessa enskilda skolor fr. o. m. budgetåret 1968/69 erhöll statsbidrag enligt samma grunder som motsvarande kommunala utbildning förutsattes att de skulle föras över till landstingskommunal huvudman så snart förutsättningar härför förelåg.

Huvudmannaskapskommittén förordade att den nuvarande sjuksköterskeutbildningen och den kommande utbildningen inom hälso- och sjukvårdslinjen, vilken omfattar fler utbildningar än den nuvarande sjuksköterskeutbildningen, skulle ges ett enhetligt huvudmannaskap. Detta skulle enligt kommittén främja den organisatoriska samordningen inom de korta och medellånga vårdutbildningarna. Kommittén ansåg att möjligheterna att vidareutveckla och förbättra utbildningen enligt riksdagsbesluten om högskolereformen och om ny studieorganisation för vissa vårdutbildningar skulle öka vid ett enhetligt huvudmannaskap. Vid fortsatt landstingskommunalt huvudmannaskap för sjuksköterskeutbildningen förordade kommittén att de tre enskilda sjuksköterskeskolorna i Stockholm skulle föras över till landstinget.

Föredragande statsrådet erinrar om att flertalet remissinstanser avstyrker kommitténs förslag och att UHÄ anser att huvudmannaskapet är av underordnad betydelse så länge det finns garantier för att utbildningen vid de enskilda sjuksköterskeskolorna planeringsmässigt samordnas med sjuksköterskeutbildningen i övrigt. Statsrådet fäster särskild vikt vid att styrelserna för skolorna bestämt motsätter sig en förändring av huvudmannaskapet. Med hänsyn till den starka remissopinionen mot kommitténs förslag avvisar föredragande statsrådet förslaget om kommunalisering. Statsrådet förutsätter att utbildningen även fortsättningsvis samordnas med motsvarande utbildning inom landstinget i vad gäller planeringen av utbildningens innehåll, dimensionering, praktikplatsbehov m. m. Statsrådet anser att även påbyggnadsutbildning för sjuksköterskor bör kunna anordnas vid de enskilda sjuksköterskeskolorna.

Regeringen bör enligt motion 1980/81:2141 medverka till att överläggningar kommer till stånd mellan de berörda huvudmännen och Stockholms läns landsting om en kommunalisering av de tre enskilda sjuksköterskeskolorna (yrkande 2). Huvudmannaskapskommittén har enligt motionärerna på ett övertygande sätt visat nackdelarna med ett fortsatt enskilt huvudmannaskap och anfört många skäl för en kommunalisering.

Med hänsyn till den starka remissopinionen mot en kommunalisering av de tre enskilda sjuksköterskeskolorna bör enligt utskottets mening deras

huvudmannaskap vara oförändrat. Utskottet har inhämtat att Stockholms läns landstings utbildningsnämnd den 20 maj 1981 uttalat att det inte finns anledning att ändra huvudmannaskapet för de tre stiftelseskolorna inom landstinget. Utskottet föreslår med hänvisning till det anförda att riksdagen med avslag på motion 1980/81: 2141 yrkande 2 lägger till handlingarna vad som anförts i proposition 1980/81: 89 om huvudmannaskap för sjuk-sköterskeskolor med enskild huvudman.

3 Statsbidragssystem för kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn

Ett nytt statsbidragssystem för den kommunala högskoleutbildningen inom vårdområdet skall enligt föredragande statsrådet skapa lika goda förutsättningar för den kommunala delen av högskolan att utvecklas som de förutsättningar som finns för den statliga högskolan. Ett nytt statsbidragssystem måste vidare vara enhetligt och lätthanterligt och medge största möjliga frihet för dem som förfogar över resurserna.

Statsbidraget till den landstingskommunala och den kommunala utbildningen inom sektorn för utbildning för vårdyrken föreslås utgå fr. o. m. den 1 juli 1982 i form av ett samlat schablonbidrag som skall ersätta alla nu utgående bidrag till dessa utbildningar. Bidraget skall utgå per landstingskommun (motsvarande) och beräknas utifrån antalet årsstudieplatser per utbildningslinje. Beräkningen av statsbidraget skall utgå från ett schablonbelopp av 4 000 kr. per termin, linje och studerande på hälso- och sjukvårdslinjen, sociala omsorgslinjen (nuvarande sociala servicelinjen), påbyggnadslinjer för sjuksköterskor och påbyggnadslinje i blodgruppsserologi, ett schablonbelopp av 6 000 kr. per termin, linje och studerande på hörselvårdslinjen, tandhygienistlinjen och påbyggnadslinjen i klinisk cytologi samt ett schablonbelopp av 8 000 kr. per termin, linje och studerande på påbyggnadslinjen i ortoptik, rehabiliteringslinjen (nuvarande sjukgymnastlinjen och arbetsterapeutlinjen) samt medicinska servicelinjen. För det första året skall 5 milj. kr. ställas till regeringens disposition under en särskild anslagspost att användas i samband med övergången till det nya statsbidragssystemet. Till medelsberäkningen för nästa budgetår återkommer föredragande statsrådet i budgetpropositionen under anslaget till kommunal högskoleutbildning.

Utskottet har ingen erinran mot vad föredragande statsrådet förordat och föreslår att riksdagen beslutar om ett nytt statsbidragssystem för kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn enligt riktlinjerna i proposition 1981/82: 89.

4 Tjänsteorganisation för kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn

Det nya statsbidragssystemet med schablonbidrag anknyter inte, som det nuvarande statsbidragssystemet gör, till lärartjänster eller elevgrupper.

När detta nya system införs frikopplas också högskolan från gymnasieskolan i tjänsteorganisatoriska frågor.

Enligt föredragande statsrådet bör det fr. o. m. den 1 juli 1982, när det nya statsbidragssystemet träder i kraft, inte längre finnas regler som avser *förläggning av kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn till skolenhet med gymnasieskola*. Inte heller bör kommunal högskoleundervisning inom vårdsektorn därefter kunna ingå i underlaget för *poängberäkning* av underlag för tjänster som skolledare och biträdande skolledare vid skolenheter med gymnasieskola.

Utskottet har inget att erinra mot vad som anförts i dessa frågor och föreslår att riksdagen godkänner att nämnda regler upphör fr. o. m. den 1 juli 1982.

I proposition 1981/82: 89 förordas vidare ett system med *kommunalt reglerade tjänster* för skolledare och lärare inom den kommunala högskolan inom vårdsektorn. Enligt föredragande statsrådets uppfattning bör riksdag och regering ange den nivå på lärarnas kompetens som är erforderlig med hänsyn till målen för utbildningarna i högskolan. Hittills har *behörighetsbestämmelser* för de landstingskommunala lärartjänsterna saknats, och statsrådet anser att detta har varit en nackdel. Nu förordas att lärartjänstutredningens förslag om krav på genomgången grundläggande högskoleutbildning och genomgången praktisk pedagogisk utbildning skall läggas till grund för kompetenskraven för lärare inom kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn.

Föredragande statsrådet finner att lärartjänstutredningens förslag om särskilda tjänster för forskningsanknytning — s. k. FoU-tjänster — är väl motiverat. Kravet på likvärdig kvalitet inom högskolan, både den statliga och kommunala, bör enligt statsrådet leda till att sådana tjänster med föreskriven behörighet skall kunna inrättas inom den kommunala högskolan. Behörighetskravet för dessa tjänster bör enligt statsrådets mening vara doktorsexamen.

I motion 1980/81: 259, väckt under allmänna motionstiden år 1981, hemställs om en utredning med uppgift att se över möjligheterna för vårdlärarutbildade sjukgymnaster att erhålla tjänster för att undervisa inom vårdutbildningarna vid gymnasieskolor, vårdskolor och högskolor. Motionärerna anser att vårdlärarutbildade sjukgymnaster har svårt att kombinera yrkesverksamhet som sjukgymnast med arbete som timlärare och att det därför bör tillskapas tjänster för dem inom vårdutbildningarna.

Enligt skolförordningen gäller särskilda regler för behörighet till tjänst som lärare i gymnasieskolan. Dessa regler påverkas inte genom förslagen i proposition 1981/82: 89.

Genom förslaget i proposition 1981/82: 89 om kommunalt reglerade lärartjänster kommer utbildningshuvudmännen att i enlighet med de behörighetsbestämmelser som meddelats inrätta tjänster för lärare. Behovet av

tjänster för vårdlärarutbildade sjukgymnaster får bedömas mot bakgrund av skolornas behov av undervisande personal med viss inriktning. Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1980/81: 259. I sammanhanget kan nämnas att en av UHÄ utsedd arbetsgrupp f. n. arbetar med en översyn av vårdlärarlinjen. Arbetet beräknas avslutas våren 1983.

Utskottet har inget att erinra mot förslagen i proposition 1981/82: 89 om tjänster för skollärare och lärare inom den kommunala högskolans vårdsektor eller mot vad som förordats om behörighet för tjänst som lärare inom den kommunala högskoleutbildningen och föreslår att riksdagen godkänner vad som förordats i dessa frågor.

Lärartjänstutredningen föreslog att kostnaderna för de s. k. FoU-tjänsterna under de första åren skall bekostas genom ett särskilt bidrag om sammanlagt 5 milj. kr. Föredragande statsrådet anser att det inte finns anledning att i särskild ordning ge *bidrag till FoU-tjänsterna*, när ett system med ett samlat schablonbidrag införs.

I motion 1981/82: 2145 yrkas att riksdagen skall uttala att särskilda medel skall avsättas för FoU-tjänsterna så som lärartjänstutredningen föreslog (yrkande 2).

Utskottet ansluter sig till föredragande statsrådets uppfattning att ett särskilt bidrag till FoU-tjänsterna, utöver det nya schablonbidraget till vårdutbildningarna, inte bör införas och föreslår att riksdagen avslår motion 1981/82: 2145 yrkande 2. Om det emellertid skulle visa sig att FoU-tjänster inte inrättas för de kommunala högskoleutbildningarna inom vårdsektorn bör frågan om ett särskilt bidrag på nytt aktualiseras för att ge stimulans till inrättande av sådana tjänster.

För att möjliggöra *tjänstgöring i gymnasieskolan* för lärare med kommunalt reglerade tjänster och tjänstgöring i kommunal högskoleutbildning och i inbyggd utbildning för lärare med statligt reglerade tjänster föreslås att nuvarande regler, med vissa tillägg, skall fortsätta att gälla. Utskottet har inget att erinra mot förslaget och föreslår att riksdagen godkänner vad som förordats i proposition 1981/82: 89.

5 Tillsynsansvar för kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn

Föredragande statsrådet delar huvudmannaskapskommitténs uppfattning att ett samlat centralt ansvar för högskolan skapar förutsättningar för en enklare handläggning av arbetsuppgifter på verksamhetsnivå. Därmed ökar även möjligheterna till enhetliga regeltolkningar och till en likvärdig bedömning av resursbehoven. Genom det nya statsbidragssystemet minskar sambandet mellan den kommunala högskoleutbildningen och gymnasieskolan. Mot denna bakgrund förordar föredragande statsrådet att det samlade centrala myndighetsansvaret för all högskoleutbildning inom vårdsektorn skall åvila UHÄ fr. o. m. den 1 juli 1982 i enlighet med de riktlinjer

som drogs upp i proposition 1980/81: 107 (UbU 1980/81: 38, rskr 1980/81: 395) om den statliga skoladministrationen.

Utskottet tillstyrker förslaget om att tillsynsansvaret för den kommunala högskoleutbildningen inom vårdsektorn fr. o. m. den 1 juli 1982 skall åvila UHÄ.

I motion 1981/82: 2146 yrkas att riksdagen skall ge regeringen till känna att UHÄ:s styrelse bör ökas med en företrädare för den landstingskommunala högskoleutbildningen eftersom denna del av högskolan, enligt motionärens mening, nu saknar representation i styrelsen.

UHÄ:s styrelse har i dag 13 ledamöter, varav en är universitetskanslern som är ordförande. Härtill kommer två representanter för de lokala personalorganisationerna. Skulle olika intressenter för högskolan få möjlighet att ha företrädare i UHÄ:s styrelse skulle denna styrelse bli alltför stor. Det bör i sammanhanget erinras om att ordförandena för planeringsberedningarna är ledamöter i UHÄ:s styrelse. I planeringsberedningen för vårdutbildningarna ingår representanter för den landstingskommunala högskoleutbildningen och Landstingsförbundet.

Med hänvisning till vad som anförts föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1981/82: 2146.

6 Planeringsordning för kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn

Alltsedan högskolereformen år 1977 finns skilda planeringsordningar för dimensionering och lokalisering av statlig högskoleutbildning resp. kommunal högskoleutbildning (prop. 1976/77: 59, UbU 1976/77: 20 s. 77–80, rskr 1976/77: 246). Inom vårdsektorn har dessutom pågått försöksverksamhet med annan planeringsordning för sjuksköterskeutbildningen och påbyggnadsutbildningen för sjuksköterskor (prop. 1977/78: 100, UbU 1977/78: 22 s. 45, rskr 1977/78: 338, prop. 1978/79: 198, UbU 1978/79: 41, rskr 1978/79: 354, prop. 1979/80: 100, UbU 1979/80: 35 s. 4, rskr 1979/80: 388).

För den statliga högskoleutbildningen fastställer riksdagen en planeringsram (antalet nybörjarplatser under ett budgetår) för varje linje (allmän utbildningslinje eller påbyggnadslinje), alternativt grupp av linjer, och högskoleenhet. Om riksdagen fastställer planeringsram för grupp av linjer, som t. ex. för de sex naturvetenskapliga linjerna inom den tekniska sektorn, anges i budgetpropositionen som ett beräkningsunderlag antalet nybörjarplatser per linje i gruppen och högskoleenhet. Riksdagen fastställer inte detta beräkningsunderlag men förutsätter att högskoleenheterna inte gör några större justeringar i antagningstalen i förhållande till beräkningsunderlaget som är grunden för medelsberäkningen.

En ny planeringsordning för den kommunala högskoleutbildningen inom vårdsektorn föreslås nu i proposition 1981/82: 89.

Föredragande statsrådet delar den uppfattning som kommit till uttryck i remissyttrandena över huvudmannaskapskommitténs förslag i frågan.

nämligen att planeringssystemet för den kommunala högskoleutbildningen inom vårdsektorn så långt som möjligt bör inordnas i planeringssystemet för den statliga högskoleutbildningen. Föredragande statsrådet föreslår därför att riksdagen skall fastställa planeringsram per linje, eller grupp av linjer, och landstingskommun (som i detta fall jämföras med högskoleenhet i planeringsordningen för den statliga högskoleutbildningen). I proposition 1981/82: 100 (bil. 12, punkt E 6 Utbildning för vårdyrken s. 418) presenteras planeringsramar för den kommunala högskoleutbildningen inom vårdsektorn enligt den nya planeringsordningen. Där finns en planeringsram per landsting för varje allmän utbildningslinje samt en planeringsram per landsting för gruppen påbyggnadslinjer som ansluter till hälso- och sjukvårdslinjen och en planeringsram per landsting för gruppen av påbyggnadslinjer som ansluter till medicinska servicelinjen.

Enligt föredragande statsrådet skall beslut om lokalisering av linje inom landstingskommun fattas av utbildningshuvudmännen själva, dvs. landstingskommunerna (motsvarande). Beslut om fördelning av nybörjarplatser mellan en linjes olika inriktningar skall också fattas av utbildningshuvudmännen. Huvudmännens beslut om lokalisering av linje och om fördelning av platser på inriktningar inom en linje skall tas efter samråd med berörda myndigheter på länsnivå så att de regionalpolitiska aspekterna beaktas. För att möjliggöra en smidig anpassning till förändrade förutsättningar avses regionstyrelserna bemyndigas att omfördela nybörjarplatser och statsbidrag mellan utbildningshuvudmännen inom resp. region. Omfördelning mellan regioner skall ankomma på UHÄ.

I motion 1981/82: 2141 (yrkande 9) yrkas att riksdagen skall ge regeringen till känna att huvudmännen inte bara skall samråda med myndigheter på länsnivå utan även med resp. regionstyrelse innan de tar beslut i frågor om lokalisering av linje och om fördelning av nybörjarplatser på inriktningar inom en linje. Därigenom skall de regionalpolitiska aspekterna på utbildningarna ytterligare främjas.

Utskottet anser att de kommunala högskoleutbildningarna inom vårdsektorn nu så långt det är möjligt bör inordnas i det planeringssystem som gäller för den statliga högskolan. Detta underlättas också av att UHÄ fr. o. m. den 1 juli 1982 får det samlade tillsynsansvaret över högskoleutbildningen och av att statsbidraget skall beräknas utifrån antalet studerandeplatser per utbildningslinje. Som föreslås i propositionen bör därför riksdagen fastställa planeringsram per linje, eller grupp av linjer, och landstingskommun (motsvarande). Det bör inför kommande budgetår övervägas om beräkningsunderlag bör presenteras för riksdagen beträffande inriktningar inom linje, t. ex. den föreslagna rehabiliteringslinjens båda inriktningar eller när en linjes inriktningar har olika längd.

Utbildningshuvudmannen bör, som föreslås i propositionen, besluta om lokalisering av linje inom sitt område och om fördelning av antalet nybörjarplatser på inriktningar inom en linje efter samråd med myndigheter på

länsnivå. Utskottet förutsätter att samråd också sker med resp. regionstyrelse som ett naturligt led i planeringen utan att riksdagen behöver göra något särskilt uttalande i frågan. Yrkande 9 i motion 1981/82:2141 bör därför inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet tillstyrker att regionstyrelserna bemyndigas att omfördela nybörjarplatser för en linje eller grupp av linjer mellan landstingskommunerna (motsvarande) inom ramen för varje linjes eller grupps sammanlagda antal nybörjarplatser i regionen. Omfördelning av motsvarande slag mellan regioner bör ankomma på UHÄ.

7 Antagningsfrågor

Föredragande statsrådet anför att det är viktigt att antagningen till olika linjer inom högskolan samordnas så långt som möjligt, framför allt till sådana linjer som är valalternativ för sökande. Antagning till alla vårdutbildningar inom den kommunala delen av högskolan föreslås därför centraliseras till Landstingsförbundets antagningsnämnd för högskoleutbildning i Jönköping. Nämnden föreslås även få ansvaret för antagningen till de statliga sjukgymnastutbildningarna i Stockholm och Lund. Detta kräver en ändring av 35 § högskolelagen (1977:218). Riksdagen föreslås anta det till proposition 1981/82:89 fogade förslaget till lag om sådan ändring av högskolelagen.

Utskottet föreslår att riksdagen antar den föreslagna ändringen av högskolelagen.

Enligt riksdagens beslut vid riksmötet 1980/81 (prop. 1980/81:184, UbU 1980/81:39, rskr 1980/81:418) skall en särskild nämnd inrättas för att överta regeringens funktion som högsta besvärinstans beträffande central antagning till grundläggande högskoleutbildning. Nu föreslås i proposition 1981/82:89 att denna nämnd även skall vara besvärinstans i frågor som gäller antagning till den kommunala högskoleutbildningen inom vårdsektorn. Utskottet tillstyrker förslaget.

Utskottet tillstyrker också vad som anförts i proposition 1981/82:89 om fördelningen av kostnadsansvaret för antagning till kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn.

8 Övergången till den nya studieorganisationen, nya utbildningslinjer samt dimensioneringsfrågor

Riksdagen beslöt hösten 1979 (prop. 1978/79:197, UbU 1979/80:7, rskr 1979/80:100) om omläggning av utbildningen på nio allmänna utbildningslinjer med helt eller delvis kommunalt huvudmannaskap och fyra påbyggnadslinjer med kommunalt huvudmannaskap. I den nya studieorganisationen, som införs fr. o. m. den 1 juli 1982, har antalet studievägar begränsats bl. a. för att göra studieorganisationen mera överskådlig. De nya

allmänna utbildningslinjerna inleds alla med en gemensam grundkurs med inriktning mot öppen vård och förebyggande insatser m. m. Därefter sker en stegvis differentiering mellan linjerna och inom en linjes olika inriktningar. I proposition 1981/82: 89 föreslås nu en successiv övergång till den nya studieorganisationen.

8.1 Hälso- och sjukvårdslinjen samt anslutande påbyggnadslinjer, m. m.

I den nya studieorganisationen finns en hälso- och sjukvårdslinje om 80/90 poäng. Den har fyra olika inriktningar om 80 poäng, nämligen mot allmän hälso- och sjukvård, psykiatrisk vård, operationssjukvård och ögonsjukvård samt två inriktningar om 90 poäng, nämligen mot radioterapi (onkologi) och röntgendiagnostik (röntgenterapi).

Inriktningen mot allmän hälso- och sjukvård ersätter nuvarande grundutbildning (om 63, 65, 73 alternativt 105 poäng) på sjuksköterskelinjen och nuvarande vidareutbildning för grundutbildade sjuksköterskor på dels påbyggnadslinjen inom medicinsk och kirurgisk sjukvård (om 20 poäng), dels påbyggnadslinjen för ålderdomshem och öppen åldringsvård (om 20 poäng). Denna nya utbildning avses ge den behörighet till sådana tjänster som sjuksköterska i ledande ställning (avdelningsföreståndare) eller tjänster för sjuksköterska med ständig nattjänstgöring för vilka det i dag krävs grundutbildning på sjuksköterskelinjen kombinerad med vidareutbildning inom medicinsk och kirurgisk sjukvård. Utbildning enligt inriktningen mot psykiatrisk vård skall leda till verksamhet inom det arbetsfält där utbildning i dag ges på sjuksköterskelinjen och nuvarande vidareutbildning på påbyggnadslinjen inom psykiatrisk vård (om 20 poäng). Inriktningen mot operationssjukvård skall ersätta dels nuvarande utbildning på sjuksköterskelinjen kombinerad med vidareutbildning på påbyggnadslinjen inom operationssjukvård (om 40 poäng), dels nuvarande utbildning på operationsassistentlinjen. Inriktningen mot ögonsjukvård skall ersätta nuvarande oftalmologassistentlinje. Inriktningarna mot radioterapi (onkologi) och röntgendiagnostik (röntgenterapi) slutligen skall ersätta nuvarande motsvarande inriktningar på medicinska assistentlinjen som således avvecklas.

I proposition 1981/82: 89 erinras om att antagning sker första gången till hälso- och sjukvårdslinjen inför höstterminen 1982. I proposition 1981/82: 100 föreslås planeringsramar för linjen, fördelade per landstingskommun (motsvarande), om sammanlagt 4806 nybörjarplatser budgetåret 1982/83.

I proposition 1981/82: 89 erinras vidare om att de studerande som tas in på hälso- och sjukvårdslinjen till höstterminen 1982 är klara med sina studier till sommaren 1984. De flesta som tagits in på sjuksköterskelinjen till läsåret 1981/82 avslutar sina studier vid årsskiftet 1982-1983 och till sommaren 1983. En mindre andel studerande som går den längsta studie-

gången om 105 poäng slutar vid årsskiftet 1983-1984. I syfte att få en jämnare examination, så att fler avslutar sina studier vid årsskiftet 1983-1984, föreslås i proposition 1981/82: 89 att studerande skall antas till den gamla *sjuksköterskelinjen om 65 poäng* för undersköterskor resp. skötare i psykiatrisk vård även till höstterminen 1982. I proposition 1981/82: 100 under anslaget Utbildning för vårdyrken föreslås en planeringsram om 327 nybörjarplatser budgetåret 1982/83 för denna 65-poängsutbildning.

I proposition 1981/82: 89 föreslås vidare att vissa påbyggnadslinjer för sjuksköterskor enligt nuvarande studiegång skall få fortsätta efter den 1 juli 1982 i syfte dels att få en jämnare examination av vidareutbildade sjuksköterskor, dels att bereda grundutbildade sjuksköterskor enligt nuvarande studiegång möjlighet till vidareutbildning.

En av dessa vidareutbildningar är den nuvarande *påbyggnadslinjen inom medicinsk och kirurgisk sjukvård* om 20 poäng.

UHÄ och skolöverstyrelsen (SÖ) har föreslagit att vidareutbildning för sjuksköterskor på påbyggnadslinjen inom kirurgisk och medicinsk sjukvård skall få anordnas t. o. m. höstterminen 1985. Myndigheterna har anfört att denna utbildning inte bör avvecklas innan dagens grundutbildade sjuksköterskor har beretts tillfälle att genomgå den.

Föredragande statsrådet anför i proposition 1981/82: 89 att det är väsentligt att samtliga grundutbildade sjuksköterskor får en fullständig yrkesutbildning. För utbildning i medicinsk och kirurgisk sjukvård är det motiverat med en särskild övergångsanordning med hänsyn till det stora antalet sjuksköterskor som saknar sådan utbildning. Därför föreslås att nuvarande vidareutbildning i medicinsk och kirurgisk sjukvård skall få fortgå t. o. m. vårterminen 1983, dvs. två terminer efter det att den nya studieorganisationen trätt i kraft. För tiden därefter anser föredragande statsrådet att utbildningen inte bör få anordnas i sin nuvarande utformning. Utbildningsbehovet skall i stället tillgodoses genom en kompletterande utbildning om 10 veckor. UHÄ skall senare få regeringens uppdrag att utforma en sådan utbildning. Den bör organiseras inom ramen för den nya hälso- och sjukvårdslinjen och anordnas så länge myndigheterna anser att det finns tillräckligt stort behov av en sådan kompletteringsutbildning.

Sjuksköterskeutbildningen dels på den gamla linjens alternativa studiegång om 65 poäng, dels på den nya hälso- och sjukvårdslinjen om 80 poäng samt den gamla vidareutbildningen inom medicinsk och kirurgisk sjukvård om 20 poäng och den föreslagna kompletteringskursen om 10 poäng behandlas i ett antal motionsyrkanden.

Enligt motionerna 1981/82: 768 (yrkande 1), 1981/82: 1358 och 1981/82: 2141 (yrkandena 4 och 5) bör sjuksköterskeutbildningen om 65 poäng inte starta höstterminen 1982. I stället skall resurserna användas till utökad vidareutbildning inom medicinsk och kirurgisk sjukvård om 20 poäng höstterminen 1982 och vårterminen 1983 samt fortsatt sådan utbildning höstterminen 1983. I motionerna 1981/82: 768 (yrkande 1) och 1981/

82:2142 yrkas dessutom att den nya utbildningen på hälso- och sjukvårds-
linjen om 80 poäng skall minskas till förmån för vidareutbildning i medi-
cinsk och kirurgisk sjukvård, enligt motion 1981/82:768 så länge behov
finns, enligt motion 1981/82:2142 t. o. m. vårterminen 1986.

I motion 1981/82:2141 (yrkande 6) hemställs att vidareutbildning i medi-
cinsk och kirurgisk sjukvård skall få fortgå t. o. m. höstterminen 1985.

Enligt motionerna 1981/82:997 och 1981/82:2145 (yrkande 1) skall vida-
reutbildning i medicinsk och kirurgisk sjukvård fortgå så länge behov av
sådan utbildning finns.

I motion 1981/82:1367 (yrkande 1) hemställs att antalet platser i sjukskö-
terskeutbildningen om 65 poäng skall minskas till förmån för en utbyggnad
av påbyggnadslinjer.

Slutligen yrkas i motionerna 1981/82:768 (yrkande 2) och 1981/82:2141
(yrkande 3) att den framtida utbildningen i medicinsk och kirurgisk sjuk-
vård skall utredas.

Utskottet anser att sjuksköterskor måste få en sådan utbildning som
krävs för att de skall kunna fullgöra de arbetsuppgifter som finns på
arbetsmarknaden. Därför måste de som genomgått och ännu genomgår
nuvarande grundutbildning för sjuksköterskor kunna erbjudas möjligheter
till behörighetsgivande vidareutbildning. Sådan vidareutbildning kan er-
bjudas inom ramen för den nya hälso- och sjukvårdslinjen. Som en över-
gångsanordning måste även, som föreslås i proposition 1981/82:89 och
motionerna, vidareutbildning enligt nuvarande studieorganisation fortgå
någon tid efter den 1 juli 1982.

Mot bakgrund av att antalet grundutbildade sjuksköterskor som inte
genomgått påbyggnadslinjen inom medicinsk och kirurgisk sjukvård är
stort och att det ännu under två läsår kommer att examineras studerande
från den nuvarande grundutbildningen har utskottet vid sina överväganden
funnit att vidareutbildningen inom medicinsk och kirurgisk sjukvård om 20
poäng bör utökas det kommande budgetåret och även fortgå längre än vad
som föreslås i proposition 1981/82:89.

För att skapa resurser till en sådan utökad och i tiden utsträckt vidareut-
bildning inom medicinsk och kirurgisk sjukvård — utöver den som föresla-
gits i propositionerna 1981/82:89 och 1981/82:100 — föreslår utskottet att
utbildningen på sjuksköterskelinjen om 65 poäng med början höstterminen
1982 inte genomförs på det sätt som föreslås i de båda propositionerna.
Den föreslagna planeringsramen för 65-poängsutbildningen omfattar 327
nybörjarplatser. Enligt vad utskottet inhämtat har antagning skett redan i
november 1981 till 22 av dessa platser, nämligen till den utbildning på
linjen som börjar den 3 maj 1982 i Skövde. Av denna anledning anser
utskottet att det inte är lämpligt att ställa in 65-poängsutbildningen i Sköv-
de. Däremot bör övrig föreslagen 65-poängsutbildning ställas in. Riksdag-
en bör således fastställa en planeringsram för sjuksköterskelinjen budget-
året 1982/83 om 22 platser för Skaraborgs läns landstings utbildning i

Skövde. Till den övriga 65-poängsutbildningen, som utskottet nu föreslagit inte skall anordnas, gick ansökningstiden ut den 1 februari 1982. Enligt vad utskottet inhämtat har 879 sökande anmält sig. Enligt utskottets mening bör dessa sökande erbjudas att låta sin ansökan i stället avse utbildning på hälso- och sjukvårdslinjens inriktning mot allmän hälso- och sjukvård om 80 poäng. Till denna utbildning går ansökningstiden ut den 1 april 1982. De sökande som har allmän behörighet till högskolestudier genom att de uppnått 25 års ålder och har 4 års arbetslivserfarenhet (5 kap. 16 § högskoleförordningen) bör få möjlighet att delta i högskoleprovet, för att kunna skaffa sig poäng från detta, även om deras anmälningar till provet eventuellt inte hinner in till den sista anmälningdagen som är den 1 april 1982. Utskottet förutsätter att UHÄ, antagningsnämnden för sjuksköterskeutbildning samt läns skolnämnderna som anordnar högskoleprovet löser de praktiska problem som uppstår genom att sjuksköterskeutbildningen om 65 poäng med undantag av utbildningen i Skövde inte anordnas hösten 1982.

När nu större delen av sjuksköterskeutbildningen om 65 poäng inte kommer att starta höstterminen 1982 bör resurser motsvarande 305 platser på linjen under de ca tre terminer utbildningen skulle ha pågått användas till vidareutbildning i medicinsk och kirurgisk sjukvård om 20 poäng. Riksdagen bör därför i det följande fastställa en sammanlagd planeringsram för påbyggnadslinjer i anslutning till hälso- och sjukvårdslinjen som omfattar 610 nybörjarplatser mer än vad som föreslås i budgetpropositionen varvid ökningen avser vidareutbildning för sjuksköterskor i medicinsk och kirurgisk sjukvård om 20 poäng. UHÄ bör bemyndigas att fördela dessa platser och motsvarande medel på utbildningshuvudmännen. Även de resurser som skulle ha använts för 65-poängsutbildningen under höstterminen 1983 – med undantag för utbildningen i Skövde – bör få användas till påbyggnadsutbildning inom medicinsk och kirurgisk sjukvård. Regeringen bör återkomma i budgetpropositionen för budgetåret 1983/84 med förslag till planeringsramar och medelstillelning avseende vidareutbildning i medicinsk och kirurgisk sjukvård. Vad utskottet här anfört om att nybörjarplatser och medel avseende sjuksköterskelinjen förs över till påbyggnadslinjen för sjuksköterskor inom medicinsk och kirurgisk sjukvård höstterminen 1982, vårterminen 1983 och höstterminen 1983 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottet, som i det föregående föreslagit att vidareutbildning i medicinsk och kirurgisk sjukvård om 20 poäng skall utökas det kommande budgetåret och även fortsätta höstterminen 1983, förutsätter att en anpassning av utbildningen snarast möjligt görs så att den bättre än nu överensstämmer med motsvarande avsnitt inom den nya hälso- och sjukvårdslinjen. Utskottet anser vidare att resurser måste skapas för att låta utbildningen fortsätta även efter höstterminen 1983 och pågå t. o. m. vårterminen 1986 med tanke på det stora antal som efterfrågar utbildningen. Resurser

för ett fortsatt anordnande av vidareutbildningen i medicinsk och kirurgisk sjukvård bör enligt utskottets mening kunna skapas dels genom överföring av utbildningsplatser och medel från hälso- och sjukvårdslinjen om 80 poäng, dels genom att den i proposition 1981/82: 89 föreslagna kompletteringskursen om 10 poäng inte anordnas under motsvarande tid. Utskottet har inte nu underlag för att bedöma hur stor omfördelningen från hälso- och sjukvårdslinjen lämpligen bör vara. Regeringen bör därför göra denna avvägning då den lägger fram förslag om planeringsramar och resurstilldelning i kommande års budgetpropositioner. Vad utskottet här anfört om vidareutbildning på påbyggnadslinjen inom medicinsk och kirurgisk sjukvård om 20 poäng t. o. m. vårterminen 1986 samt om omfördelning av resurser budgetåren 1983/84–1985/86 bör riksdagen med avslag på proposition 1981/82: 89 samt med bifall till motion 1981/82: 2142 i denna del samt med anledning av motionerna 1981/82: 768 yrkande 1 i denna del, 1981/82: 997, 1981/82: 2141 yrkande 6 och 1981/82: 2145 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottet är medvetet om att den av utskottet föreslagna, utökade och t. o. m. vårterminen 1986 utsträckta vidareutbildningen i medicinsk och kirurgisk sjukvård inte kan tillgodose önskemålen om kompletterande utbildning för alla dem som gått och ännu går den nuvarande sjuksköterskelinjen. Utskottet uttalade också vid förra riksmötet (UbU 1980/81: 29, s. 14–15) att även när den nya studieorganisationen införts och den gamla helt avvecklats måste det finnas möjligheter för sjuksköterskor med tidigare grundutbildning att i någon form vidareutbilda sig inom medicinsk och kirurgisk sjukvård. Som föredragande statsrådet förordar i proposition 1981/82: 89 bör UHÄ få i uppdrag att utforma en sådan kompletterande utbildning. Enligt utskottets mening bör UHÄ därvid inte vara bundet till att utbildningen skall omfatta 10 poäng som föreslås i proposition 1981/82: 89. Både denna längd och annan längd bör prövas i syfte att få en så god utbildning som möjligt. Vid övervägandena bör hänsyn tas till att de grundutbildade fram till kompletteringsutbildningens start höstterminen 1986 bör ha hunnit få några års praktik. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med anledning av proposition 1981/82: 89 samt med bifall till motionerna 1981/82: 768 yrkande 2 och 1981/82: 2141 yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna.

I proposition 1981/82: 89 föreslås även att vidareutbildning på *påbyggnadslinjen inom psykiatrisk vård* skall få fortsätta efter den 1 juli 1982. Studerande skall tas in till höstterminen 1982, vårterminen 1983 och höstterminen 1983. Föredragande statsrådet utgår från att berörda högskolemyndigheter utvecklar en lämplig kurs inom ramen för den nya hälso- och sjukvårdslinjen för dem som vill ha kompletteringsutbildning efter år 1983.

Enligt motionerna 1981/82: 994 och 1981/82: 1357 skall riksdagen uttala att den nuvarande vidareutbildningen inom psykiatrisk vård om 20 poäng,

som skall fortsätta ännu tre terminer, skall få ersättas med en utbildning i arbetsledning m. m. om 10 poäng för sådana grundutbildade sjuksköterskor som före sin sjuksköterskeutbildning genomgått gymnasieskolans utbildning för skötare i psykiatrisk vård. Denna kortare kurs skall ge samma behörighet till tjänster inom psykiatrisk vård som 20-poängsutbildningen ger. Samma fråga tas också upp i motion 1981/82: 2141. Enligt denna motion (yrkande 7) bör riksdagen ge regeringen till känna att för grundutbildade sjuksköterskor som arbetat som skötare inom psykiatrisk vård skall 20-poängsutbildningen avkortas till 10 poäng genom att praktiken utgår. I motion 1981/82: 2145 (yrkande 3) yrkas att riksdagen skall besluta om en avkortning av utbildningen med 10 poäng.

Utskottet vill först erinra om att studerande i vissa fall kan få tillgodoräkna sig annan utbildning och därmed förkorta sin utbildning på högskolelinje (7 kap. 9 § högskoleförordningen). Utskottet har inhämtat att socialstyrelsen, i skrivelse den 15 oktober 1980 till SÖ, uttalat att socialstyrelsen ställer sig positiv till att sjuksköterskor med utbildnings- och erfarenhetsbakgrund inom psykiatrisk vård bereds möjlighet att få erforderlig kompletterande utbildning genom att delta i delar av vidareutbildningen på påbyggnadslinjen inom psykiatrisk vård. Socialstyrelsen förordar att de beroende på olika bakgrund får olika lång sådan kompletteringsutbildning, vilken skall ge samma kompetens som den reguljära utbildningen på linjen.

Utskottet tillstyrker att vidareutbildning på påbyggnadslinjen inom psykiatrisk vård enligt den nuvarande studiegången ges t. o. m. höstterminen 1983. Utskottet anser vidare att det finns anledning att under denna tid anordna även en förkortad utbildning för sjuksköterskor som genomgått gymnasieskolans utbildning för skötare i psykiatrisk vård och som arbetat inom psykiatrisk vård. UHÄ bör därför få i uppdrag att snarast undersöka möjligheterna att anordna en behörighetsgivande utbildning om 10 poäng för denna kategori sjuksköterskor och vidta åtgärder för att en sådan utbildning skall kunna genomföras under läsåret 1982/83 och höstterminen 1983. Utskottet utgår, liksom föredragande statsrådet, från att kompletteringsutbildning efter 1983 sker inom ramen för hälso- och sjukvårdslinjen. Vad utskottet här anfört om en förkortad, behörighetsgivande vidareutbildning inom psykiatrisk vård bör riksdagen med anledning av motionerna 1981/82: 994, 1981/82: 1357, 1981/82: 2141 yrkande 7 och 1981/82: 2145 yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna.

I proposition 1981/82: 89 föreslås att vidareutbildningen för sjuksköterskor på nuvarande påbyggnadslinjen inom operationssjukvård skall fortgå t. o. m. höstterminen 1983, dvs. sista antagning görs inför vårterminen 1983. Vidare föreslås att utbildning skall anordnas längst t. o. m. läsåret 1984/85 på de nuvarande påbyggnadslinjerna inom anestesijukvård, intensivvård, hälso- och sjukvård för barn och ungdom, obstetrisk och gynekologisk vård (barnmorskeutbildning) samt öppen hälso- och sjukvård.

Utskottet tillstyrker förslagen.

Antagning till de nya påbyggnadslinjerna föreslås i proposition 1981/82: 89 ske första gången inför vårterminen 1984 till påbyggnadslinjerna i anesthesi- och intensivvård, hälso- och sjukvård för barn och ungdom samt obstetrisk och gynekologisk vård. Till den nya påbyggnadslinjen i öppen hälso- och sjukvård skall antagning ske första gången inför vårterminen 1985.

Utskottet tillstyrker även detta förslag.

Enligt motion 1981/82: 1367 (yrkande 2) skall riksdagen uttala att vid antagning till nuvarande vidareutbildning för sjuksköterskor skall sökande få tillgodoräkna sig sådan tjänstgöring som undersköterska/skötare i psykiatrisk vård som skett efter legitimation som sjuksköterska.

Utbildningsplaner för allmänna utbildningslinjer och påbyggnadslinjer fastställs av UHÄ. I utbildningsplanerna finns behörighetskrav bl. a. avseende praktik. För de nuvarande påbyggnadslinjerna som ansluter till den nuvarande sjuksköterskelinjen föreskrivs att den sökande före vidareutbildningen skall ha tjänstgjort som sjuksköterska under viss tid. Utskottet finner ingen anledning för riksdagen att uttala att det i utbildningsplanerna skall föreskrivas annat praktikkrav än vad UHÄ – efter samråd med socialstyrelsen – funnit lämpligt. Riksdagen bör därför avslå motion 1981/82: 1367 yrkande 2.

8.2 Hörselvårdslinjen

Fr. o. m. den 1 juli 1982 ersätts den nuvarande hörselvårdsassistentlinjen med den nya hörselvårdslinjen enligt riksdagens beslut hösten 1979 (prop. 1978/79: 197, UbU 1979/80: 7, rskr 1979/80: 100). Den nya linjen får, som den gamla, en omfattning av 80 poäng. Utbildningen på den gamla linjen fortgår t. o. m. höstterminen 1983 då de som tagits in till vårterminen 1982 avslutar sina studier. Förslagen i proposition 1981/82: 89 om övergångsarrangordningar innebär inte några förändringar i förhållande till det tidigare riksdagsbeslutet beträffande denna linje.

8.3 Medicinska servicelinjen samt anslutande påbyggnadslinjer

Laboratorieassistentlinjen ersätts fr. o. m. den 1 juli 1982 med medicinska servicelinjen. Den nya linjen, som förutsätter allmän behörighet för högskolestudier för tillträde, omfattar 90 poäng, dvs. 10 poäng mindre än den gamla linjen som bygger på grundskolekompetens.

Utbildningen på den gamla linjen fortgår t. o. m. vårterminen 1984, då de som tagits in till vårterminen 1982 avslutar sina studier.

Till medicinska servicelinjen ansluter två påbyggnadslinjer, dels en i blodgruppsserologi om 6 poäng, dels en i klinisk cytologi om 24 poäng. Dessa utbildningar ändras inte vid övergången till den nya studieorganisationen.

8.4 Rehabiliteringslinjen samt anslutande påbyggnadslinjer m. m.

I samband med högskolereformen den 1 juli 1977 fördes sjukgymnastutbildningen till högskolan och förlängdes med en termin till att omfatta 100 poäng. Utbildningsplanen för linjen utarbetades på grundval av den läroplan som tillämpades fr. o. m. höstterminen 1976 inom gymnasieskolan i Uppsala, vilken i sin tur byggde på 1968 års utbildningsutrednings (U 68) förslag till utbildningsplan i betänkandet (SOU 1973: 56) Högskoleutbildning – hälso- och sjukvårdslinje m. m. Nuvarande utbildningsplan fastställdes den 30 juni 1978.

Även arbetsterapeututbildningen om tre år fördes till högskolan den 1 juli 1977. I samband med inordnandet i högskolan gjordes vissa förändringar av utbildningen.

Sjukgymnastutbildningen och arbetsterapeututbildningen föreslogs av U 68 föras samman i en *rehabiliteringslinje*. Detta förslag vidareutvecklades av utredningen (U 1977:06) om översyn av vissa vårdutbildningar i högskolan (Vård 77) i betänkandet (SOU 1978:50) Ny vårdutbildning. Flertalet remissinstanser som yttrade sig över Vård 77:s förslag tillstyrkte en rehabiliteringslinje med inriktningar mot sjukgymnastik och arbetsterapi.

I samband med riksdagens beslut hösten 1979 (prop. 1978/79: 197, UbU 1979/80: 7, rskr 1979/80: 100) om ny studieorganisation för vissa vårdutbildningar inom högskolan diskuterades även Vård 77:s förslag om en rehabiliteringslinje. Föredragande statsrådet framhöll att arbetsterapi och sjukgymnastik är två behandlingsformer som kompletterar varandra i arbetet mot samma mål. Statsrådet, som erinrade om att arbetsterapeututbildningen förnyades endast delvis när den fördes över till högskolan år 1977, förordade att den skulle ses över i sin helhet och att den skulle omfatta 100 poäng. Förslag om arbetsterapeututbildningen borde läggas fram i sådan tid att rehabiliteringslinjen kunde inrättas fr. o. m. den 1 juli 1982. Riksdagen hade inget att erinra mot detta och biföll utbildningsutskottets förslag att översynen även skulle avse arbetsterapeututbildningens längd. Översynen av utbildningens längd skulle göras förutsättningslöst.

UHÄ, som fick regeringens uppdrag att se över arbetsterapeututbildningen efter samråd med SÖ, tillsatte en särskild arbetsgrupp för ändamålet. Samtidigt gav UHÄ två experter i uppdrag att utarbeta underlag till utbildningsinnehåll i den framtida sjukgymnastutbildningen. Arbetsgruppen presenterade resultaten av sitt arbete i UHÄ-rapport 1981: 11 Förslag till ny utbildning för arbetsterapeuter. Gruppen föreslog att arbetsterapeututbildningen skall omfatta 100 poäng, dvs. en förkortning med 20 poäng. Arbetsgruppen avstod från att ta ställning till hela rehabiliteringslinjens utformning. Arbetsgruppen föreslog att den nya arbetsterapeututbildningen skall kompletteras med fyra påbyggnadslinjer om vardera 20 poäng inriktade mot verksamhet inom områdena somatisk akutsjukvård och me-

dicinsk rehabilitering, psykiatri inom öppen och slutna vård, omsorger om psykiskt utvecklingsstörda och habilitering resp. primärvård med inriktning mot förebyggande verksamhet och öppna vårdformer inom hälso- och sjukvård och socialvård. Utöver dessa påbyggnadslinjer föreslog gruppen en påbyggnadslinje om 20 poäng med inriktning mot metodskolning och vetenskapsteori med tillämpning inom karaktärsämnet arbetsterapi.

UHÄ och SÖ föreslog i skrivelse till regeringen den 28 september 1981 att arbetsterapeututbildningen skall omfatta 100 poäng bl. a. mot bakgrund av att den nya utbildningen skall bygga på allmän behörighet till högskoleutbildning till skillnad från dagens arbetsterapeututbildning, för vilken krävs grundskolekompetens.

UHÄ och SÖ erinrade om att riksdagsbeslutet år 1979 om ny studieorganisation för en del av vårdsektorn syftar till att sammanföra likartade utbildningar inom ett område, om än med olika inriktningar. Målet är att ge såväl bredd som specialisering inom ett vårdområde, vilket bygger på både utbildningspolitiska och sjukvårdspolitiska grunder. Mot denna bakgrund och med hänsyn till de vinster som skulle kunna uppnås i yrkesfunktionen och på arbetsfältet föreslog UHÄ och SÖ att en rehabiliteringslinje om 100 poäng med inriktningar mot sjukgymnastik och arbetsterapi inrättas.

I en särskild skrivelse den 11 november 1980 har UHÄ föreslagit att rehabiliteringslinjens inrättande flyttas fram ett år från den 1 juli 1982 till den 1 juli 1983 för att utbildningen skall hinna förberedas och information till de studerande lämnas.

I proposition 1981/82: 89 föreslår föredragande statsrådet i enlighet med UHÄ:s förslag att inrättandet av rehabiliteringslinjen skall uppskjutas.

I proposition 1981/82: 100 föreslås på grundval av UHÄ:s förslag att en allmän linje, rehabiliteringslinjen, om 100 poäng skall inrättas den 1 juli 1983. Integrationen mellan linjens inriktningar mot sjukgymnastik och arbetsterapi skall enligt föredragande statsrådet utvecklas successivt. Andra åtgärder än samläsning kan bidra till utvecklingen av integrationen, t. ex. gemensam studiemiljö samt gemensamma seminarier, praktikområden och lärare. Omfattningen av samordningen av utbildningsinnehållet får enligt statsrådets mening övervägas av UHÄ i samband med utarbetandet av ny utbildningsplan.

UHÄ har nyligen sänt ett förslag till utbildningsplan för rehabiliteringslinjen på remiss. Svaren skall lämnas under våren 1982.

I motionerna 1981/82: 1819 (yrkande 1) och 1981/82: 2145 (yrkande 4) yrkas att riksdagen skall avslå förslaget om inrättande av rehabiliteringslinjen den 1 juli 1983. Motionärerna anser att underlag saknas för att ta ställning till rehabiliteringslinjens innehåll då endast arbetsterapeututbildningens förnyelse har utretts av UHÄ. Beslut om inrättande av linjen bör fattas först sedan även sjukgymnastutbildningens innehåll setts över. Först då är det enligt motionärerna möjligt att bedöma linjens innehåll och konsekvenser för yrkesfunktionen. Motionärerna hänvisar också till att

föredragande statsrådet i proposition 1981/82: 100 inte kunnat redovisa tillräckligt underlag för att kunna ta ställning till avvägningen mellan gemensamt och yrkesspecifikt innehåll i de båda inriktningarna. Riksdagen bör därför enligt motionerna (1981/82: 1819 yrkande 2 resp. 1981/82: 2145 yrkande 5) begära en utredning om rehabiliteringslinjens innehåll.

Utskottet erinrar först om att förslaget om en rehabiliteringslinje utretts både av U 68 och Vård 77 och att flertalet remissinstanser ställt sig positiva till Vård 77:s förslag. Vidare har sjukgymnastutbildningens innehåll setts över och förändrats i samband med att utbildningen fördes över till högskolan år 1977. Riksdagen tog år 1979 ställning för mera sammanhållna linjer inom vårdsektorns kommunala högskoleutbildningar mot bakgrund av de mål för utbildningarna som samtidigt antogs. Utskottet anser på samma grunder som UHÄ, SÖ och föredragande statsrådet att en rehabiliteringslinje om 100 poäng med inriktningar mot sjukgymnastik och arbetsterapi skall inrättas den 1 juli 1983.

Hittills har riksdagen fattat beslut om att inrätta allmänna utbildningslinjer och påbyggnadslinjer inom högskolan, om att ändra sådana linjers benämning och längd samt om att sådana linjer skall upphöra. Allmänna utbildningslinjer och påbyggnadslinjer förs emellertid upp på två förteckningar som ingår som bilagorna 3 och 4 i den av regeringen beslutade högskoleförordningen. Linjerna tas således inte in i en av riksdagen beslutad lag. Det naturliga är därför att riksdagen inte beslutar om inrättande av linjer m. m. utan i stället bemyndigar regeringen att besluta därom. Utskottet anser därför att riksdagens beslut i dessa frågor fr. o. m. innevarande riksmöte bör utformas på det sist angivna sättet. Detta innebär inte någon saklig ändring i vad gäller riksdagens inflytande i fråga om inrättande av linjer m. m.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen med bifall till propositionerna 1981/82: 89 och 1981/82: 100 samt med avslag på motionerna 1981/82: 1819 och 1981/82: 2145 yrkandena 4 och 5 bemyndigar regeringen att inrätta en allmän utbildningslinje, rehabiliteringslinjen, om 100 poäng den 1 juli 1983.

Utskottet har inget att erinra mot förslaget i proposition 1981/82: 100 att rehabiliteringslinjen får anordnas i Norrbottens läns landsting fr. o. m. budgetåret 1983/84 och föreslår att riksdagen godkänner detta förslag.

UHÄ och SÖ anser att *påbyggnadsutbildning* har ett otvetydigt värde för en utbildning som förbereder för ett så brett verksamhetsfält som arbetsterapeututbildningen. Påbyggnadsutbildning ger möjlighet till sådan specialisering och fördjupning inom vissa områden som är svår att åstadkomma inom ramen för en grundutbildning om 100 poäng. Med hänsyn till områdenas storlek samt utbildningsbehovens omfattning och mera permanenta karaktär förordar UHÄ och SÖ att två påbyggnadslinjer om vardera 20 poäng inrättas inom primärvård resp. somatisk och psykiatrisk sjukvård.

Ämbetsverken konstaterar vidare att sjukgymnasternas behov av fort- och vidareutbildning inom rehabiliteringsområdet är väl känt. UHÄ och SÖ vill emellertid avvakta utvecklingen av utbudet av enstaka kurser och även den översyn av organisationen för vissa påbyggnadslinjer inom vårdområdet som UHÄ avser göra inom de närmaste åren.

Slutligen anser UHÄ och SÖ att arbetsgruppens förslag om ytterligare påbyggnadsutbildning inom vetenskapsteori och metodik bör tillgodoses inom ramen för överbyggande kurser under anslaget Vissa särskilda utgifter inom högskolan m. m.

I proposition 1981/82: 100 aviserar föredragande statsrådet förslag i nästa års budgetproposition om inrättande den 1 juli 1986 av de två påbyggnadslinjer för arbetsterapeuter som UHÄ föreslagit. Föredragande statsrådet anför vidare att han är väl medveten om det behov av fortbildning och vidareutbildning som såväl sjukgymnaster som andra yrkeskategorier inom vårdsektorn har. Enligt statsrådets uppfattning bör dock stor försiktighet iakttas i vad gäller inrättande av ytterligare påbyggnadsutbildningar med hänsyn till begränsade utbildningsresurser. Föredragande statsrådet anser också att den översyn av vissa påbyggnadslinjer inom vårdsektorn som UHÄ avser göra inte bör föregripas genom inrättande av fler sådana linjer.

I motionerna 1981/82: 772, 1981/82: 1791 och 1981/82: 1828 begärs att även en påbyggnadslinje för arbetsterapeuter med inriktning mot omsorg om psykiskt utvecklingsstörda och habilitering skall inrättas den 1 juli 1986. Motionärerna hänvisar till att detta förslag förts fram av UHÄ:s arbetsgrupp för utredning av arbetsterapeututbildningen och anser att underlag för en sådan linje finns.

I motion 1981/82: 2141 (yrkande 8) begärs en utredning om den närmare utformningen av en påbyggnadsutbildning för sjukgymnaster. Motionärerna anser att behovet av vidareutbildning och fortbildning för denna yrkeskategori är så stort att en påbyggnadslinje bör inrättas.

Utskottet har inget att erinra mot att förslag läggs fram för riksdagen nästa år om två påbyggnadslinjer för arbetsterapeuter i enlighet med UHÄ:s och SÖ:s förslag. Riksdagen får då tillfälle att ta ställning till när de två linjerna skall inrättas och till deras längd, lokalisering m. m. Utskottet anser att det inte finns underlag för att nu besluta om en påbyggnadslinje med inriktning mot omsorger om psykiskt utvecklingsstörda och habilitering särskilt som UHÄ och SÖ inte ansett sig kunna föra fram något sådant förslag. Med hänvisning till det anförda och till den kommande översynen av organisationen för påbyggnadslinjer inom vårdsektorn samt till att ställning ännu inte tagits till omsorgskommitténs (S 1977: 12) förslag bör riksdagen avslå motionerna 1981/82: 772, 1981/82: 1791 och 1981/82: 1828.

Utskottet har noterat att UHÄ framhållit att sjukgymnasternas behov av vidareutbildning och fortbildning är väl känt. Någon utredning har emellertid inte gjorts om utformning, längd, dimensionering m. m. av påbyggnads-

utbildning för sjukgymnaster. Utskottet anser att en sådan utredning bör göras. Utredningsarbetet bör vara avslutat och förslag läggas fram i sådan tid att påbyggnadsutbildning för sjukgymnaster kan starta fr. o. m. samma läsår som påbyggnadsutbildning för arbetsterapeuter. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motion 1981/82: 2141 yrkande 8 som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottet har inget att erinra mot vad föredragande statsrådet anför om försöksvis anordnade fördjupningskurser budgetåret 1982/83 inom karaktärsämnet sjukgymnastik resp. arbetsterapi med medel under anslaget Vissa särskilda utgifter inom högskolan m.m. Detta anslag behandlar utskottet i ett senare betänkande.

8.5 Sociala omsorgslinjen

I samband med högskolereformen den 1 juli 1977 inrättades en social servicelinje inom högskolan om 100 poäng (alternativt 60 poäng). Utbildningen tillhörde grundskolans kompetensområde och ersatte den tidigare utbildningen om fem terminer för ålderdomshemsföreståndare. Innehållet i utbildningen på den nya linjen, jämfört med den gamla utbildningen, försköts mot de öppnare behandlings- och boendeformer som utvecklats inom åldringsvården. Syftet med den nya utbildningen var också att täcka behov även hos andra grupper, nämligen psykiskt, fysiskt och socialt handikappade, barnfamiljer samt grupper med särskilda behov. Utbildningen förbereder för tjänst på ledande nivå inom kommunal och social service.

I syfte att ytterligare modernisera utbildningen godkände riksdagen hösten 1979 (prop. 1978/79: 197, UbU 1979/80: 7, rskr 1979/80: 100) att utbildningen skulle ses över både i vad avser utbildningens längd och uppläggning. I översynen skulle också ingå att pröva vilken gymnasial utbildning linjen i framtiden skulle grundas på. Vidare skulle utbildningens sektorstillhörighet prövas. Det förutsattes att den nya linjen skulle inrättas fr. o. m. den 1 juli 1982.

UHÄ och SÖ har i skrivelse den 21 september 1981 föreslagit att en ny allmän utbildningslinje om 80/100 poäng skall inrättas. Den föreslås få namnet sociala omsorgslinjen och ha tre inriktningar, nämligen en mot äldre- och handikappomsorg om 80 poäng, en mot omsorger om psykiskt utvecklingsstörda om 80 poäng samt en mot socialpedagogiskt behandlingsarbete om 100 poäng. Linjen skall förbereda för arbete med social omsorg om individer oavsett ålder. Ämbetsverken föreslår att linjen förs till sektorn för administrativ, ekonomisk och social utbildning. Eftersom den föreslagna linjen innefattar utbildning näraliggande den som ges på den lokala socialpedagoglinjen föreslår verken att denna lokala linje avvecklas.

I proposition 1981/82: 89 föreslås att inrättandet av sociala omsorgslinjen skjuts upp ett år till den 1 juli 1983 av planerings- och informationsskäl.

I proposition 1981/82: 100 anför föredragande statsrådet att UHÄ:s och

SÖ:s förslag till en reformerad social servicelinje är väl avvägd och föreslår att en allmän linje, sociala omsorgslinjen, om 80/100 poäng inrättas den 1 juli 1983. Då det av statsfinansiella skäl är omöjligt att föra över sociala omsorgslinjen till statligt huvudmannaskap och då de övriga korta och medellånga utbildningarna inom vårdsektorn skall ha fortsatt kommunalt huvudmannaskap förordar föredragande statsrådet att alla dessa utbildningar av praktiska skäl även fortsättningsvis skall tillhöra samma sektor, dvs. att den nya sociala omsorgslinjen skall tillhöra vårdsektorn. Detta hindrar enligt statsrådets uppfattning inte att ett samarbete mellan sociala omsorgslinjen och sociala linjen inom AES-sektorn utvecklas. Statsrådet anser också att den lokala socialpedagoglinjen i Malmö och i Stockholm bör avvecklas fr. o. m. den 1 juli 1983.

I motionerna 1981/82: 415 (yrkande 1) och 1981/82: 1806 (yrkandena 1 och 2) hemställs att riksdagen skall avslå förslaget om inrättande av den sociala omsorgslinjen och avveckling av socialpedagoglinjen fr. o. m. den 1 juli 1983. Riksdagen bör i stället enligt motion 1981/82: 1806 (yrkande 3) begära en översyn av socialpedagoglinjens ställning efter det att ställning har tagits till omsorgskommitténs (S 1977: 12) förslag i betänkandet (SOU 1981: 26) Omsorger om vissa handikappade. Riksdagen skall också begära nytt förslag om utformningen av utbildningen för arbete med social omsorg och service enligt motionerna 1981/82: 415 (yrkande 2) och 1981/82: 1806 (yrkande 4).

Utskottet vill erinra om att föredragande statsrådet i proposition 1981/82: 100 anfört att innehållet i utbildningen på den nya sociala omsorgslinjen kan komma att påverkas av regeringens och riksdagens ställningstagande till omsorgskommitténs förslag. Enligt statsrådets mening bör dock en anpassning av utbildningsinnehållet till följd härav kunna göras inom ramen för den kommande utbildningsplanen. Utskottet anser att någon ny utredning om den sociala omsorgslinjens innehåll inte bör göras av denna anledning. Riksdagen bör således med avslag på motionerna 1981/82: 415 och 1981/82: 1806 bemyndiga regeringen att inrätta en allmän utbildningslinje, sociala omsorgslinjen, om 80/100 poäng den 1 juli 1983.

I motion 1981/82: 1795 yrkas att sociala omsorgslinjen skall föras till AES-sektorn (yrkande 1). Motionärerna hänvisar till att UHÄ och SÖ föreslagit denna sektorstillhörighet och att detta tillstyrkts av de flesta remissinstanserna. Motionärerna anser vidare att linjen endast på försök bör ha landstingskommunalt huvudmannaskap och att riksdagen redan nu bör ta ställning till att den skall finnas på alla orter där den sociala linjen finns (yrkande 2).

Utskottet tillstyrker förslaget i proposition 1981/82: 100 att den sociala omsorgslinjen skall tillhöra vårdsektorn och ha bibehållet landstingskommunalt huvudmannaskap då detta innebär att de i dag landstingskommunala vårdutbildningarna inom högskolan samordnas inom samma sektor. Riksdagen bör därför avslå motion 1981/82: 1795 yrkandena 1 och 2 i denna

del. Utskottet anser att riksdagen inte nu bör ta ställning till linjens lokalisering, dimensionering m. m. utan avvakta förslag i det kommande årets budgetproposition. Därför bör riksdagen även i övrigt avslå yrkande 2 i motion 1981/82: 1795.

8.6 Övergångsanordningar i övrigt

Utskottet föreslår att riksdagen i övrigt godkänner vad som förordats i proposition 1981/82: 89 om övergången till den nya studieorganisationen för vissa vårdutbildningar i högskolan.

8.7 Ny receptarielinje

En utredning har gjorts om ny grundutbildning för expeditionspersonal på apotek. UHÄ har föreslagit att en ny linje inrättas den 1 juli 1982, att linjen skall benämnas apoteksassistentlinjen och att den skall omfatta 80 alternativt 40 poäng. Den nya linjen skall ersätta nuvarande utbildning i gymnasieskolan av apotekstekniker och nuvarande receptarielinje inom högskolan.

Föredragande statsrådet biträder förslaget att en ny allmän utbildningslinje skall inrättas den 1 juli 1982. Linjen föreslås få benämningen receptarielinjen och omfatta 80 poäng med en alternativ studiegång om 40 poäng för dem som genomgått apoteksteknikerutbildning. Föredragande statsrådet föreslår att utbildningen skall starta den 1 januari 1983 och förläggas till Uppsala. Den avkortade utbildningen om 40 poäng bör enligt statsrådets mening förläggas till ytterligare tre orter i form av distansundervisning från Uppsala. UHÄ har förutsatt att denna distansundervisning i första hand skall förläggas till Malmö, Göteborg och Umeå. Utbildningen om 80 poäng föreslås omfatta 30 nybörjarplatser nästa budgetår och den avkortade utbildningen om 40 poäng 100 nybörjarplatser.

Föredragande statsrådet har erfarit att Apoteksbolaget är berett att medverka till en utökning av antalet utbildningsplatser i form av uppdragsutbildning fr. o. m. budgetåret 1983/84.

Slutligen föreslås att den nuvarande receptarielinjen och den nuvarande utbildningen inom gymnasieskolan för apotekstekniker skall upphöra fr. o. m. budgetåret 1982/83.

I motion 1981/82: 1353 yrkas att den nya utbildningslinjen skall benämnas apoteksassistentlinjen, så som UHÄ föreslagit, i syfte att markera att det rör sig om en ny utbildning (yrkande 6). Vidare yrkas att den nya linjen skall inrättas först den 1 juli 1983 (yrkande 1) och att den gamla receptarielinjen skall avvecklas fr. o. m. samma datum (yrkande 2), då dels riksdagens kommande beslut i datapolitiska frågor, dels ytterligare förhandlingar mellan parterna om utbildningen bör avvaktas. Slutligen föreslår motionärerna att riksdagen bör ge regeringen till känna att UHÄ bör få i uppdrag

att förhandla med Apoteksbolaget om flera utbildningsplatser avseende utbildning om 40 poäng (yrkande 3) och om särskilda antagningsregler till avkortad utbildning (yrkande 5). Den avkortade utbildningen som – liksom den längre – av motionärerna föreslås starta först budgetåret 1983/84 bör enligt motionen spridas till flera orter (yrkande 4). Motionärerna anser att målet för den avkortade utbildningen bör vara att de nuvarande apoteksteknikerna skall ges reella möjligheter att gå igenom den under en 10-årsperiod.

Utskottet tar först upp frågor om receptarielinjen inom den statliga högskoleutbildningen och övergår sedan till frågan om uppdragsutbildning.

Utskottet tillstyrker att en ny allmän utbildningslinje om 80/40 poäng inrättas. De som utbildas på linjen avses få full expeditionsbehörighet på apotek. Benämningen på sådan personal i Norge är reseptar och i Finland farmaceut. I Danmark finns ingen motsvarande personalkategori. De som i Danmark benämns apoteksassistent har inte motsvarande expeditionsbehörighet. Med hänsyn till den gemensamma nordiska arbetsmarknaden bör därför inte begreppet apoteksassistent användas vid benämningen av den nya svenska utbildningslinjen. Utskottet föreslår med hänvisning till det anförda att riksdagen med avslag på motion 1981/82: 1353 yrkande 6 be- myndigar regeringen att inrätta receptarielinjen om 80/40 poäng.

Utskottet anser att linjen bör inrättas den 1 juli 1982 för att utbildningen skall hinna planeras före starten. Utskottet tillstyrker också föredragande statsrådets förslag att utbildningen skall starta den 1 januari 1983 och kan inte anse att tillräckliga skäl har anförts i motion 1981/82: 1353 för ett uppskov med starten, varför riksdagen bör avslå motionens yrkande 1 i denna del. Därmed tillstyrker utskottet även att den nuvarande receptarie- linjen avvecklas fr. o. m. den 1 juli 1982 och avstyrker i denna del yrkande 2 i motion 1981/82: 1353.

Utskottet anser att riksdagen med avslag på motion 1981/82: 1353 yr- kande 1 i denna del bör fastställa den föreslagna planeringsramen om sammanlagt 130 nybörjarplatser för receptarielinjen budgetåret 1982/83. Utskottet tillstyrker därmed också förslaget i budgetpropositionen att lin- jen lokaliseras till Uppsala och har inget att erinra mot att den avkortade utbildningen ges även som distansundervisning nästa budgetår.

Utskottet erinrar om att uppdragsutbildning inte är högskoleutbildning enligt högskolelagens mening. Beslut om uppdragsutbildning fattas av högskoleenhet. Det ankommer således inte på riksdag och regering att besluta i sådana frågor. Formerna för uppdragsutbildning, lokalisering av sådan, antagningsregler för uppdragsutbildning m. m. får bestämmas i av- tal mellan uppdragsgivaren och anordnaren av utbildningen. Riksdagen bör därför avslå motion 1981/82: 1353 yrkande 3 om uppdragsutbildningens kapacitet samt yrkande 4 om lokalisering av uppdragsutbildningen och yrkande 5 om antagningsregler för den.

8.8 Läkarsekreterarutbildning

Riksdagen skall enligt motion 1981/82: 355 hos regeringen begära förslag om läkarsekreterarutbildning inom den kommunala högskolans vårdsektor. Enligt motionären pågår något slag av försöksverksamhet med s. k. vårdadministrativ gren inom gymnasieskolans distributions- och kontorslinje som skulle syfta till förenklad läkarsekreterarutbildning. Motionären anser att denna utbildning i stället skall anknytas till vårdutbildningen inom den kommunala högskolan.

Utbildning till läkarsekreterare ges i dag i form av en högre specialkurs inom gymnasieskolan. Arbetet med att revidera utbildningen har pågått under 1970-talet. Sedan år 1980 pågår försök med läkarsekreterarutbildning i form av en vårdadministrativ gren på den tvååriga distributions- och kontorslinjen. Revideringsarbetet och försöken har skett och sker i nära kontakt mellan SÖ, socialstyrelsen, Landstingsförbundet, Svenska kommunförbundet, Sveriges läkarförbund, Sveriges kommunaltjänstemannaförbund och Läkarsekreterarnas förening. Med hänvisning till pågående arbete med den framtida utformningen av läkarsekreterarutbildningen föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1981/82: 355.

8.9 Dimensionering av läkarlinjen

Föredragande statsrådet erinrar om att arbete pågår med att beräkna det långsiktiga behovet av läkare. UHÄ har som ett besparingsförslag föreslagit att antalet nybörjarplatser på läkarlinjen skall minskas med 90 nästa budgetår. Föredragande statsrådet tillstyrker detta förslag och föreslår i enlighet med UHÄ att minskningen om 90 platser skall ske vid karolinska institutet i Stockholm. Därmed minskas den totala planeringsramen för läkarlinjen från 1026 till 936 nybörjarplatser. Minskningen beräknas medföra en total besparing om 9,3 milj. kr. under utbildningsdepartementets huvudtitel, varav 1 432 000 kr. avser budgetåret 1982/83. UHÄ skall få i uppdrag att belysa konsekvenserna av en ytterligare minskning av antalet platser efter budgetåret 1982/83.

Riksdagen skall enligt motionerna 1981/82: 979 (yrkande 1) och 1981/82: 1361 besluta om ett oförändrat intag av 1026 studerande budgetåret 1982/83. I motion 1981/82: 979 (yrkande 3 a i denna del) yrkas att riksdagen för ändamålet skall anvisa 1 432 000 kr. under reservationsanslaget Utbildning för vårdyrken.

I motion 1981/82: 1818 yrkas att riksdagen skall besluta om en ytterligare minskning med 90 nybörjarplatser på läkarlinjen nästa budgetår så att det totala antalet studerande blir 846. De frigjorda resurserna om ca 1,4 milj. kr. skall enligt motionärerna föras över till reservationsanslaget Utbildning för tekniska yrken för att användas till en kvalitetshöjning för de allmänna utbildningslinjerna inom denna sektor.

Utskottet anser att riksdagen inte har underlag för ett beslut om minskad kapacitet på läkarlinjen nästa budgetår. Resultatet av socialstyrelsens arbete med frågan om det långsiktiga behovet av läkare har ännu inte analyserats inom socialdepartementets sjukvårdsdelegation. På uppdrag av socialdepartementet skall socialstyrelsen göra en ny undersökning under hösten 1982 av vakansläget beträffande läkartjänsterna i syfte att få en aktuell bild av utfallet av den solidariska läkarförsörjningen, dvs. av försöken att få en bättre regional spridning av läkarna. Det finns vidare andra faktorer som kan påverka behovet av läkare, t. ex. resultatet av de pågående förhandlingarna om läkarnas arbetstider m. m. Mot denna bakgrund anser utskottet att riksdagen med bifall till motionerna 1981/82: 979 yrkande 1 och 1981/82: 1361 i denna del bör fastställa en oförändrad antagningskapacitet för läkarlinjen budgetåret 1982/83 om 1 026 nybörjarplatser, varav 370 avseende karolinska institutet och övriga fördelade enligt förslaget i budgetpropositionen. Riksdagen bör således avslå motion 1981/82: 1818. Vid medelsanvisningen bör riksdagen anvisa 1 432 000 kr. mer än vad som beräknats i budgetpropositionen.

Till medelsanvisningen återkommer utskottet i det följande.

En besparing av den storlek som regeringen bedömt vara möjlig redan under budgetåret 1982/83 bör enligt utskottets uppfattning ske budgetåret 1983/84 under förutsättning att resultaten av nyssnämnda behovsanalys m. m. av läkarbehovet inte ger anledning till annan bedömning. Vad utskottet här anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8.10 Dimensionering av tandläkarlinjen

Föredragande statsrådet erinrar om att när budgetpropositionen läggs fram pågår ännu arbetet inom 1978 års tandvårdsutredning (S 1978: 01) och socialstyrelsen med att bedöma det framtida behovet av tandläkare och den framtida dimensioneringen av tandläkarlinjen. Föredragande statsrådet anser att när ställning tas i dimensioneringsfrågor måste även kraven på fortsatta besparingar inom högskolan beaktas.

Föredragande statsrådet anser sig emellertid ha tillräckligt underlag för att kunna föreslå en minskning av tandläkarutbildningen i Malmö med 40 platser nästa budgetår. Därmed blir den totala planeringsramen för tandläkarlinjen 380 nybörjarplatser. Minskningen beräknas medföra en total besparing av 7,1 milj. kr. varav 1,3 milj. kr. avser nästa budgetår och fördelar sig med 600 000 kr. under reservationsanslaget Utbildning för vårdyrken, 136 000 kr. under reservationsanslaget Medicinska fakulteterna, 64 000 kr. under reservationsanslaget Odontologiska fakulteterna och 500 000 kr. under förslagsanslaget Vissa tandvårdskostnader.

I motion 1981/82: 979 (yrkande 2) hemställs att riksdagen skall avslå förslaget om minskning av tandläkarlinjens kapacitet och i stället fastställa oförändrad planeringsram om totalt 420 platser nästa budgetår i avvaktan

på resultaten av tandvårdsutredningens arbete. För ändamålet yrkas att riksdagen skall anvisa de belopp som regeringen avser spara genom den föreslagna minskningen (yrkandena 3 a i denna del, 3 b, 3 c och 3 d).

Utskottet tillstyrker det besparingsförslag avseende tandläkarlinjen som regeringen föreslår för nästa budgetår och hemställer att riksdagen med avslag på motion 1981/82: 979 yrkande 2 fastställer de i budgetpropositionen förordade planeringsramarna för tandläkarlinjen och i det följande vid medelsberäkningen anvisar medel för ändamålet i enlighet med regeringens förslag.

Till medelsanvisningen återkommer utskottet i det följande.

8.11 Dimensionering av tandhygienistlinjen

I budgetpropositionen föreslås riksdagen fastställa en sammanlagd planeringsram för tandhygienistlinjen om 253 nybörjarplatser budgetåret 1982/83. Innevarande budgetår är den sammanlagda planeringsramen för linjen 246 platser.

Enligt motion 1981/82: 1112 skall riksdagen uttala att utbildningen av tandhygienister bör öka till 500 platser per år för att täcka behovet av förebyggande tandvård.

Enligt utskottets uppfattning bör resultaten av prognosarbetet inom socialstyrelsen och 1978 års tandvårdsutredning (S 1978: 01) bearbetas och presenteras för riksdagen innan ställning kan tas till balansen mellan utbildning för förebyggande insatser och utbildning för reparativa insatser inom tandvården. Riksdagen bör därför fastställa de av regeringen föreslagna planeringsramarna för tandhygienistlinjen nästa budgetår och avslå motion 1981/82: 1112.

8.12 Dimensionering av övriga linjer inom vårdsektorn

Utskottet har i det föregående förordat att den sammanlagda planeringsramen för påbyggnadslinjer som ansluter till hälso- och sjukvårdslinjen skall ökas med 610 nybörjarplatser avseende påbyggnadslinjen för sjuksköterskor inom medicinsk och kirurgisk sjukvård. Utskottet föreslår nu att riksdagen fastställer en sammanlagd planeringsram för påbyggnadslinjer som ansluter till hälso- och sjukvårdslinjen om 4 387 nybörjarplatser nästa budgetår, varav 3 777 platser fördelas så som föreslås i budgetpropositionen och de 610 extra platserna för påbyggnadslinjen inom medicinsk och kirurgisk sjukvård fördelas på utbildningshuvudmännen av UHÄ.

Utskottet har inget att erinra mot föreslagna planeringsramar i övrigt och föreslår att riksdagen fastställer dem enligt vad som förordats i proposition 1981/82: 100.

9 Medelsberäkningar

9.1 Utbildning för vårdyrken m. m.

Reservationsanslaget Utbildning för vårdyrken avser grundläggande utbildning för vårdyrken vid de statliga högskoleenheterna inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde. Under anslaget beräknas medel för allmänna utbildningslinjer och påbyggnadslinjer inom sektorn. Regeringen har föreslagit att anslaget skall föras upp med 369 637 000 kr.

Utskottet, som i det föregående tillstyrkt att utbildning på den nya receptarielinjen skall börja vårterminen 1983, föreslår att medel anvisas till utbildningen i enlighet med regeringens förslag. Riksdagen bör således avslå motion 1981/82: 1353 yrkande 1 om start av utbildningen först budgetåret 1983/84 samt yrkande 2 om avveckling av nuvarande receptarielinje först 1983/84, i de delar yrkandena rör medelsberäkningen nästa budgetår.

I det föregående har utskottet tillstyrkt förslag i motionerna 1981/82: 979 och 1981/82: 1361 om att kapaciteten på läkarlinjen skall vara oförändrat 1 026 nybörjarplatser nästa budgetår och därmed avstyrkt förslag i proposition 1981/82: 100 och motion 1981/82: 1818 om minskningar av kapaciteten. I enlighet härmed föreslår utskottet nu att riksdagen med bifall till motion 1981/82: 979 yrkande 3 a i denna del, med anledning av motion 1981/82: 1361 i denna del och proposition 1981/82: 100 samt med avslag på motion 1981/82: 1818 i denna del under förevarande anslag anvisar 1 432 000 kr. för 90 nybörjarplatser utöver förslaget i budgetpropositionen.

Utskottet har i det föregående avstyrkt förslag i motion 1981/82: 979 att kapaciteten på tandläkarlinjen skall vara oförändrad nästa budgetår och tillstyrkt regeringens förslag om en minskning med 40 nybörjarplatser till 380. I enlighet härmed föreslår utskottet att riksdagen med avslag på motion 1981/82: 979 yrkandena 3 a i denna del, 3 b, 3 c och 3 d för nästa budgetår anvisar de medel som regeringen beräknat för tandläkarutbildning.

Utskottet föreslår att reservationsanslaget Utbildning för vårdyrken förs upp med $(369\,637\,000 + 1\,432\,000 =) 371\,069\,000$ kr.

9.2 Bidrag till kommunal högskoleutbildning m. m.

Detta anslag avser statsbidrag till kommuner och landstingskommuner för utbildning på allmänna utbildningslinjer och påbyggnadslinjer m. m. Under anslaget bestrids även kostnader för enskilda sjuksköterskeskolor och kostnader för inbyggd utbildning vid vissa statliga högskoleenheter samt bidrag till Ericastiftelsen, Handelshögskolan i Stockholm och musiklärarutbildning i Arvika.

I det föregående har utskottet tillstyrkt förslag i proposition 1981/82: 89 att statsbidrag till kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn skall beräknas efter ett schablonbelopp per studerande och termin.

Under förevarande anslag erinrar föredragande statsrådet om att statsbidrag till landstingskommunerna för vårdutbildning inom gymnasieskolan nästa budgetår enligt förslag i budgetpropositionen skall utgå med 80 % av bidragsunderlaget. Utskottet har tillstyrkt detta förslag i betänkande UbU 1981/82: 18. Föredragande statsrådet föreslår att de föreslagna schablonbidragen till kommuner och landstingskommuner (motsvarande) för allmänna linjer och påbyggnadslinjer inom vårdsektorn skall utgå med 80 % av bidragsunderlaget fr. o. m. den 1 juli 1982. Den sammanlagda besparingen beräknas till 28 milj. kr. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad som förordats i denna fråga.

Föredragande statsrådet erinrar också om att det nuvarande systemet med statsbidrag till första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel enligt förslag i budgetpropositionen skall upphöra fr. o. m. den 1 juli 1982 i vad gäller gymnasieskolan. Utskottet har behandlat detta förslag i betänkande UbU 1981/82: 19. Riksdagen biföll den 31 mars 1982 vad utskottet hemställt i detta betänkande (rskr 1981/82: 215). Här föreslås nu att motsvarande statsbidrag avseende den kommunala högskolan helt skall upphöra fr. o. m. den 1 juli 1982. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad som förordats i denna fråga.

I det föregående har utskottet föreslagit att den sammanlagda planeringsramen för sjuksköterskelinjen budgetåret 1982/83 skall minskas avsevärt och att frigjorda resurser skall användas för en ökning av vidareutbildningen för sjuksköterskor inom medicinsk och kirurgisk sjukvård. Detta påverkar dock inte den totala medelsanvisningen under anslaget. Utskottet föreslår således att riksdagen anvisar av regeringen begärda 165 864 000 kr. under förevarande anslag.

9.3 Vissa tandvårdskostnader

Detta anslag avser den tandvård som bedrivs i anslutning till den odontologiska utbildningen och forskningen vid karolinska institutet samt universiteten i Lund/Malmö, Göteborg och Umeå. Vidare utgår från anslaget vissa medel till de statliga tandtekniker- och tandsköterskeskolorna samt till ersättning åt tandtekniker- och tandsköterskepraktikanter.

Utskottet har i det föregående tagit ställning till förslag i motion 1981/82: 979 om oförändrade planeringsramar för tandläkarlinjen och om ytterligare medelstilldelning avseende förslagsanslaget Vissa tandvårdskostnader. Utskottet föreslår nu att riksdagen anvisar de medel under förslagsanslaget Vissa tandvårdskostnader som regeringen begärt, nämligen 65 746 000 kr.

10 Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen beträffande huvudmannaskap för de landstingskommunal vårdutbildningarna inom högskolan med avslag på motion 1981/82: 2143 i denna del lägger till handlingarna vad som anförts i proposition 1981/82: 89,
2. att riksdagen beträffande utredning om laboratorieassistentutbildningens sektorstillhörighet avslår motion 1981/82: 2144 yrkande 1,
3. att riksdagen beträffande huvudmannaskap för den kommunala laboratorieassistentutbildningen med avslag på motionerna 1981/82: 2143 i denna del och 1981/82: 2144 yrkande 2 lägger till handlingarna vad som anförts i proposition 1981/82: 89,
4. att riksdagen beträffande huvudmannaskap för ADB-linjen i Sundsvall och Västerås avslår motion 1981/82: 1371,
5. att riksdagen beträffande huvudmannaskap för de statliga sjukgymnastutbildningarna i Stockholm och Lund med avslag på motion 1981/82: 2141 yrkande 1 lägger till handlingarna vad som anförts i proposition 1981/82: 89,
6. att riksdagen beträffande huvudmannaskap för sjuksköterskeskolor med enskild huvudman med avslag på motion 1981/82: 2141 yrkande 2 lägger till handlingarna vad som anförts i proposition 1981/82: 89,
7. att riksdagen beslutar om ett nytt statsbidragssystem för kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn enligt de riktlinjer som förordats i proposition 1981/82: 89,
8. att riksdagen beträffande upphörande av regler om anknytning till skolenhet och om poängberäkning för kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn godkänner vad som förordats i proposition 1981/82: 89,
9. att riksdagen beträffande utredning om tjänster för vårdläraryt bildade sjukgymnaster avslår motion 1980/81: 259,
10. att riksdagen beträffande tjänster som skolledare och lärare i den kommunala högskoleutbildningen inom vårdsektorn godkänner vad som förordats i proposition 1981/82: 89,
11. att riksdagen beträffande behörighet för tjänst som lärare inom den kommunala högskoleutbildningen inom vårdsektorn godkänner vad som förordats i proposition 1981/82: 89,
12. att riksdagen beträffande särskilda bidrag till s. k. FoU-tjänster avslår motion 1981/82: 2145 yrkande 2,
13. att riksdagen beträffande tjänstgöring i gymnasieskolan för lärare med statligt reglerad anställning och om tjänstgöring i den kommunala högskoleutbildningen och i inbyggd utbildning för

- lärare med statligt reglerad anställning i gymnasieskolan godkänner vad som förordats i proposition 1981/82: 89,
14. att riksdagen beträffande det centrala tillsynsansvaret för kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn godkänner vad som förordats i proposition 1981/82: 89,
 15. att riksdagen beträffande utökning av styrelsen för universitets- och högskoleämbetet avslår motion 1981/82: 2146,
 16. att riksdagen beträffande en ny planeringsordning för kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn med avslag på motion 1981/82: 2141 yrkande 9 godkänner vad som förordats i proposition 1981/82: 89,
 17. att riksdagen antar det till proposition 1981/82: 89 fogade förslaget till lag om ändring i högskolelagen (1977: 218),
 18. att riksdagen beträffande besvär över vissa antagningsbeslut godkänner vad som förordats i proposition 1981/82: 89,
 19. att riksdagen beträffande fördelning av ansvaret för kostnaderna för antagning av studerande till kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn godkänner vad som förordats i proposition 1981/82: 89,
 20. att riksdagen med anledning av propositionerna 1981/82: 89 och 1981/82: 100 samt motionerna 1981/82: 768 yrkande 1 i denna del, 1981/82: 1358 i denna del, 1981/82: 1367 yrkande 1 i denna del, 1981/82: 2141 yrkande 4 och 1981/82: 2142 i denna del fastställer planeringsram för sjuksköterskelinjen i enlighet med vad utskottet förordat,
 21. att riksdagen beträffande överföring av nybörjarplatser och medel från sjuksköterskelinjen till påbyggnadslinjen för sjuksköterskor inom medicinsk och kirurgisk sjukvård med avslag på propositionerna 1981/82: 89 och 1981/82: 100 samt med anledning av motionerna 1981/82: 768 yrkande 1 i denna del, 1981/82: 1358 i denna del, 1981/82: 1367 yrkande 1 i denna del, 1981/82: 2141 yrkande 5 i denna del och 1981/82: 2142 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
 22. att riksdagen beträffande vidareutbildning inom medicinsk och kirurgisk sjukvård t. o. m. vårterminen 1986 samt överföring av resurser från hälso- och sjukvårdslinjen m. m. till denna utbildning med bifall till motion 1981/82: 2142 i denna del, med anledning av motionerna 1981/82: 768 yrkande 1 i denna del, 1981/82: 997, 1981/82: 2141 yrkande 6 och 1981/82: 2145 yrkande 1 samt med avslag på proposition 1981/82: 89 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
 23. att riksdagen beträffande utredning om den framtida kompletteringsutbildningen i medicinsk och kirurgisk sjukvård med bifall till motionerna 1981/82: 768 yrkande 2 och 1981/82: 2141 yr-

- kande 3 samt med anledning av proposition 1981/82: 89 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.
24. att riksdagen beträffande förkortad vidareutbildning i psykiatrisk vård med anledning av motionerna 1981/82: 994, 1981/82: 1357, 1981/82: 2141 yrkande 7 och 1981/82: 2145 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,
 25. att riksdagen beträffande uttalande om ändrade praktikkrav för tillträde till vidareutbildning för sjuksköterskor avslår motion 1981/82: 1367 yrkande 2,
 26. att riksdagen med bifall till propositionerna 1981/82: 89 och 1981/82: 100 samt med avslag på motionerna 1981/82: 1819 och 1981/82: 2145 yrkandena 4 och 5 bemyndigar regeringen att inrätta en allmän utbildningslinje, rehabiliteringslinjen, om 100 poäng den 1 juli 1983,
 27. att riksdagen godkänner att rehabiliteringslinjen får anordnas i Norrbottens läns landsting fr. o. m. budgetåret 1983/84,
 28. att riksdagen beträffande påbyggnadslinje för arbetsterapeuter med inriktning mot omsorg om psykiskt utvecklingsstörda och mot habilitering avslår motionerna 1981/82: 772, 1981/82: 1791 och 1981/82: 1828,
 29. att riksdagen beträffande utredning om påbyggnadslinje för sjukgymnaster med bifall till motion 1981/82: 2141 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,
 30. att riksdagen med bifall till propositionerna 1981/82: 89 och 1981/82: 100 samt med avslag på motionerna 1981/82: 415 och 1981/82: 1806 bemyndigar regeringen att inrätta en allmän utbildningslinje, sociala omsorgslinjen, om 80/100 poäng den 1 juli 1983,
 31. att riksdagen beträffande sociala omsorgslinjens sektorstillhörighet med avslag på motion 1981/82: 1795 yrkande 1 godkänner vad som förordats i proposition 1981/82: 100,
 32. att riksdagen beträffande huvudmannaskap m. m. för sociala omsorgslinjen med avslag på motion 1981/82: 1795 yrkande 2 godkänner vad som förordats i proposition 1981/82: 100,
 33. att riksdagen beträffande övergången i övrigt till den nya studieorganisationen för vissa vårdutbildningar i högskolan godkänner vad som förordats i proposition 1981/82: 89,
 34. att riksdagen med bifall till proposition 1981/82: 100 och med avslag på motion 1981/82: 1353 yrkandena 1 i denna del och 6 bemyndigar regeringen att inrätta en allmän utbildningslinje, receptarielinjen, om 80/40 poäng den 1 juli 1982,
 35. att riksdagen med bifall till proposition 1981/82: 100 och med avslag på motion 1981/82: 1353 yrkande 2 i denna del bemyndigar regeringen att avveckla den nuvarande receptarielinjen om 100 poäng fr. o. m. budgetåret 1982/83,

36. att riksdagen med avslag på motion 1981/82: 1353 yrkande 1 i denna del fastställer planeringsram för receptarielinjen om 80/40 poäng enligt vad som förordats i proposition 1981/82: 100,
37. att riksdagen beträffande kapacitet, lokalisering, antagningsregler m. m. för uppdragsutbildning av receptarier avslår motion 1981/82: 1353 yrkandena 3, 4 och 5,
38. att riksdagen beträffande läkarsekreterarutbildning inom den kommunala högskolans vårdsektor avslår motion 1981/82: 355,
39. att riksdagen med bifall till motionerna 1981/82: 979 yrkande 1 och 1981/82: 1361 i denna del, med anledning av proposition 1981/82: 100 samt med avslag på motion 1981/82: 1818 i denna del fastställer planeringsramar för läkarlinjen enligt vad utskottet förordat,
40. att riksdagen beträffande dimensioneringen av läkarlinjen budgetåret 1983/84 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
41. att riksdagen med avslag på motion 1981/82: 979 yrkande 2 fastställer planeringsramar för tandläkarlinjen enligt vad som förordats i proposition 1981/82: 100,
42. att riksdagen med avslag på motion 1981/82: 1112 fastställer planeringsramar för tandhygienistlinjen enligt vad som förordats i proposition 1981/82: 100,
43. att riksdagen med anledning av proposition 1981/82: 100 samt motionerna 1981/82: 768 yrkande 1 i denna del, 1981/82: 1358 i denna del, 1981/82: 1367 yrkande 1 i denna del, 1981/82: 2141 yrkande 5 i denna del och 1981/82: 2142 i denna del fastställer planeringsramar för påbyggnadslinjer som ansluter till hälso- och sjukvårdslinjen enligt vad som utskottet förordat,
44. att riksdagen fastställer planeringsramar i övrigt enligt vad som förordats i proposition 1981/82: 100,
45. att riksdagen med bifall till motion 1981/82: 979 yrkande 3 a i denna del, med anledning av proposition 1981/82: 100 och motion 1981/82: 1361 i denna del samt med avslag på motionerna 1981/82: 1353 yrkandena 1 i denna del och 2 i denna del samt 1981/82: 1818 i denna del till *Utbildning för vårdyrken* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 371 069 000 kr.,
46. att riksdagen beträffande medel för ytterligare 40 nybörjarplatser på tandläkarlinjen avslår motion 1981/82: 979 yrkandena 3 a i denna del, 3 b, 3 c och 3 d,
47. att riksdagen godkänner vad som förordats i proposition 1981/82: 100 om att statsbidrag till kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn skall utgå med 80 % av bidragsunderlaget,
48. att riksdagen beträffande upphörande av statsbidrag till första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel inom kom-

munal högskoleutbildning godkänner vad som förordats i proposition 1981/82: 100,

49. att riksdagen till *Bidrag till kommunal högskoleutbildning m. m.* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 165 864 000 kr.,
50. att riksdagen till *Vissa tandvårdskostnader* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 65 746 000 kr.

Stockholm den 1 april 1982

På utbildningsutskottets vägnar
STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Stig Alemyr (s), Christina Rogestam (c), Hans Nyhage (m), Bengt Wiklund (s), Jörgen Ullenhag (fp), Lars Gustafsson (s), Rune Rydén (m), Helge Hagberg (s), Sven Johansson (c), Birgitta Rydle (m), Lena Hjelm-Wallén (s), Kerstin Göthberg (c), Ylva Annerstedt (fp), Iris Mårtensson (s) och Ing-Marie Hansson (s).

Reservationer

1. Huvudmannaskap för de landstingskommunala vårdutbildningarna inom högskolan (mom. 1)

Hans Nyhage, Rune Rydén och Birgitta Rydle (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar "Principiella skäl" och slutar "denna del" bort ha följande lydelse:

Utskottet har liksom motionärerna noterat att föredragande statsrådet anför statsfinansiella skäl mot ett förstатligande av de landstingskommunala vårdutbildningarna inom högskolan men att det i propositionen inte redovisas några som helst ekonomiska beräkningar. Eftersom utskottet anser att skälen för ett enhetligt huvudmannaskap för högskolan är mycket tunga och då de ekonomiska förutsättningarna ändrats sedan utredningen lämnade sitt förslag bör enligt utskottets mening riksdagen få ett bättre ekonomiskt underlag som grund för sitt ställningstagande till förstатligande eller bibehållet landstingskommunalt huvudmannaskap. Regeringen bör således tillsammans med Landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet undersöka kostnaderna för förstатligande av de kommunala högskoleutbildningarna. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med avslag på proposition 1981/82: 89 och med bifall till motion 1981/82: 2143 i denna del som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets yrkande under 1 bort ha följande lydelse:

1. att riksdagen beträffande huvudmannaskap för de landstingskommunala vårdutbildningarna inom högskolan med bifall till motion 1981/82: 2143 i denna del och med avslag på proposition 1981/82: 89 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. Huvudmannaskap för den kommunala laboratorieassistentutbildningen (mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 1

Hans Nyhage, Rune Rydén och Birgitta Rydle (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar "Utskottet övergår" och slutar "begärda utredningen" bort ha följande lydelse:

I enlighet med utskottets ställningstagande nyss att frågan om förstатligande av den landstingskommunala vårdutbildningen inom högskolan bör prövas på nytt föreslår utskottet att riksdagen inte heller tar ställning till huvudmannaskapet för den kommunala laboratorieassistentutbildningen innan de ekonomiska konsekvenserna av ett förstатligande av även denna utbildning klarlagts. Utskottet anser därför att riksdagen med avslag på proposition 1981/82: 89 och med bifall till motion 1981/82: 2143 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört. Därmed blir också yrkande 2 i motion 1981/82: 2144 tillgodosett även om uppskovet med ställningstagande till den kommunala laboratorieassistentutbildningens framtida huvudmannaskap inte har sin grund i motionärernas begäran om en särskild utredning om utbildningens sektorstillhörighet. Motionens yrkande 2 bör därför avslås av riksdagen.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. att riksdagen beträffande huvudmannaskap för den kommunala laboratorieassistentutbildningen med bifall till motion 1981/82: 2143 i denna del samt med avslag på proposition 1981/82: 89 och motion 1981/82: 2144 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. Huvudmannaskap för de statliga sjukgymnastutbildningarna i Stockholm och Lund (mom. 5)

Stig Alemyr, Bengt Wiklund, Lars Gustafsson, Helge Hagberg, Lena Hjelm-Wallén, Irés Mårtensson och Ing-Marie Hansson (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar "Utskottet erinrar" och slutar "till handlingarna" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att en linje — som den blivan-

de rehabiliteringslinjen — inte bör ha splittrat huvudmannaskap på en och samma ort. Ett enhetligt huvudmannaskap är viktigt för planeringen av utbildningens innehåll, organisation m. m. I likhet med huvudmannaskapskommittén anser utskottet att rehabiliteringslinjens sjukgymnastinriktning riskerar att bli isolerad från den övriga kommunala högskoleutbildningen vid ett splittrat huvudmannaskap i Stockholm och Lund. Rehabiliteringslinjen föreslås i proposition 1981/82: 100 inrättas den 1 juli 1983. Regeringen bör enligt utskottets uppfattning innan dess ha förhandlat med resp. landsting om överföring av sjukgymnastutbildningen från staten och återkomma till riksdagen med förslag i frågan. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med avslag på proposition 1981/82: 89 och med bifall till motion 1981/82: 2141 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. att riksdagen beträffande huvudmannaskap för de statliga sjukgymnastutbildningarna i Stockholm och Lund med bifall till motion 1981/82: 2141 yrkande 1 och med avslag på proposition 1981/82: 89 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Huvudmannaskap för sjuksköterskeskolor med enskild huvudman (mom. 6)

Stig Alemyr, Bengt Wiklund, Lars Gustafsson, Helge Hagberg, Lena Hjelm-Wallén, Iris Mårtensson och Ing-Marie Hansson (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar "Med hänsyn" och på s. 15 slutar "enskild huvudman" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att huvudmannaskapskommittén anfört så övertygande skäl för ett enhetligt huvudmannaskap för nuvarande sjuksköterskeutbildning och för den blivande hälso- och sjukvårdslinjen att riksdagen med avslag på proposition 1981/82: 89 bör bifalla yrkande 2 i motion 1981/82: 2141 och ge regeringen till känna att den bör medverka till att överläggningar tas upp mellan berörda huvudmän för den enskilda sjuksköterskeutbildningen och Stockholms läns landsting. Det är viktigt att planeringen av den nya hälso- och sjukvårdslinjens innehåll, organisation m. m. sker på ett enhetligt sätt och att sjuksköterskeutbildningen i Stockholm genom ett enhetligt huvudmannaskap får lika förutsättningar för fortsatt utveckling. Tilläggas kan att redan nu bedrivs denna utbildning till alldeles övervägande del med samhällsmedel. För de tre enskilda sjuksköterskeskolorna svarar staten sammanlagt för 4,7 milj. kr., landstinget för 10,0 milj. kr., medan de enskilda huvudmännen svarar för 0,7 milj. kr.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. att riksdagen beträffande huvudmannaskap för sjuksköterske-

skolor med enskild huvudman med bifall till motion 1981/82: 2141 yrkande 2 och med avslag på proposition 1981/82: 89 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

5. Rehabiliteringslinje (mom. 26 och 27)

Hans Nyhage, Rune Rydén och Birgitta Rydén (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 30 börjar "Utskottet erinrar" och slutar "detta förslag" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att inrättande av en rehabiliteringslinje kommer att innebära en omfattande förändring av sjukgymnastutbildningen. Eftersom endast innehållet i arbetsterapeututbildningen inom den föreslagna rehabiliteringslinjen har utretts måste ett beslut om inrättande av linjen anstå till dess att även innehållet i sjukgymnastutbildningen inom linjen setts över. Utskottet föreslår därför att riksdagen med bifall till motionerna 1981/82: 1819 yrkande 1 och 1981/82: 2145 yrkande 4 avslår förslaget i propositionerna 1981/82: 89 och 1981/82: 100 att linjen skall inrättas den 1 juli 1983.

UHÄ bör få regeringens uppdrag att snabbt göra erforderlig utredning om hur ett inrättande av en rehabiliteringslinje kommer att inverka på sjukgymnastutbildningen och vilka konsekvenser detta kommer att få för sjukgymnasternas yrkesfunktion. Utredningen skall även belysa frågorna om integration inom en rehabiliteringslinje. De förslag om sjukgymnastutbildningen och arbetsterapeututbildningen i framtiden som utredningsarbetet leder fram till bör läggas fram för riksdagen så snart som möjligt och får, oavsett vilket förslaget blir, inte fördröja starten av påbyggnadsutbildning fr. o. m. läsåret 1986/87. Vad utskottet här anför bör riksdagen med bifall till motionerna 1981/82: 1819 yrkande 2 och 1981/82: 2145 yrkande 5 som sin mening ge regeringen till känna.

Eftersom utskottet föreslagit att rehabiliteringslinjen inte skall inrättas den 1 juli 1983 kan utskottet inte godkänna förslaget i proposition 1981/82: 100 att denna linje får anordnas i Norrbottens läns landsting fr. o. m. budgetåret 1983/84. Däremot föreslår utskottet att riksdagen godkänner att utbildning på sjukgymnastlinjen och arbetsterapeutlinjen får anordnas där fr. o. m. budgetåret 1983/84.

dels att utskottets hemställan under 26 och 27 bort ha följande lydelse:

26. att riksdagen dels beträffande inrättande av en allmän utbildningslinje, rehabiliteringslinjen, om 100 poäng den 1 juli 1983 med bifall till motionerna 1981/82: 1819 yrkande 1 och 1981/82: 2145 yrkande 4 avslår propositionerna 1981/82: 89 och 1981/82: 100, dels beträffande utredning om rehabiliteringslinjens innehåll med bifall till motion 1981/82: 1819 yrkande 2 och 1981/82: 2145 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

27. att riksdagen med anledning av proposition 1981/82: 100 godkänner att utbildning på sjukgymnastlinjen och på arbetsterapeutlinjen får anordnas i Norrbottens läns landsting fr.o.m. budgetåret 1983/84,

6. Social omsorgslinje (mom. 30)

Hans Nyhage, Rune Rydén och Birgitta Rydle (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 33 börjar "Utskottet vill" och slutar "juli 1983" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer med motionärerna i att riksdagen inte nu bör besluta om sociala omsorgslinjen. Ställningstaganden till omsorgskommitténs förslag bör avvaktas då bl. a. utbildningen med socialpedagogisk inriktning torde komma att påverkas. Riksdagen bör därför med avslag på proposition 1981/82: 100 och med bifall till motionerna 1981/82: 415 och 1981/82: 1806 som sin mening ge regeringen till känna att riksdagen bör föreläggas nytt förslag om sociala omsorgslinjen efter det att ställning tagits till förslag grundade på omsorgskommitténs betänkande och att utbildningen på nytt setts över.

dels att utskottets hemställan under 30 bort ha följande lydelse:

30. att riksdagen beträffande sociala omsorgslinjen med bifall till motionerna 1981/82: 415 och 1981/82: 1806 samt med avslag på propositionerna 1981/82: 89 och 1981/82: 100 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

7. Dimensionering av läkarlinjen och medelsberäkning under utbildning för vårdyrken budgetåret 1982/83 (mom. 39 och 45)

Hans Nyhage, Rune Rydén och Birgitta Rydle (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 37 börjar "Utskottet anser" och slutar "i budgetpropositionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i motion 1981/82: 1818 att det inte kan vara rimligt att utbilda alltför stort antal läkare mot bakgrund av att ett överskott om 4 000 läkare beräknas för år 1990. Efter som utbildningstiden är lång finns det därför anledning att redan nu minska antalet nybörjarplatser på läkarlinjen med 180 nästa budgetår. Riksdagen bör således med bifall till motion 1981/82: 1818 i denna del och med avslag på proposition 1981/82: 100 och motionerna 1981/82: 979 yrkande 1 och 1981/82: 1361 i denna del fastställa en sammanlagd planeringsram om 846 nybörjarplatser nästa budgetår. Minskningen bör ske med 90 platser vid karolinska institutet och med sammanlagt 90 platser vid övriga högskoleenheter. Det får ankomma på regeringen att slutligt avgöra hur denna

senare minskning med 90 platser skall fördelas på dessa högskoleenheter. Riksdagen bör således i det följande anvisa 1 432 000 kr. mindre än vad regeringen föreslagit under anslaget Utbildning för vårdyrken.

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 39 börjar "I det" och slutar "i budgetpropositionen" bort ha följande lydelse:

I det föregående har utskottet tillstyrkt förslag i motion 1981/82: 1818 om att läkarlinjen nästa budgetår skall minskas med 180 nybörjarplatser till sammanlagt 846 platser. Utskottet har därför avstyrkt förslag i proposition 1981/82: 100 samt motionerna 1981/82: 979 och 1981/82: 1361 om en större utbildningskapacitet på läkarlinjen. Utskottet föreslår nu att riksdagen anvisar medel till läkarlinjen i enlighet med motion 1981/82: 1818, dvs. anvisar 1 432 000 kr. mindre än vad regeringen föreslagit och avslår motionerna 1981/82: 979 yrkande 3 a i denna del och 1981/82: 1361 i denna del.

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 39 börjar "Utskottet föreslår" och slutar "=) 371 069 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet föreslår att reservationsanslaget Utbildning för vårdyrken förs upp med (369 637 000 – 1 432 000 =) 368 205 000 kr.

dels att utskottets hemställan under 39 och 45 bort ha följande lydelse:

39. att riksdagen med bifall till motion 1981/82: 1818 i denna del, med anledning av proposition 1981/82: 100 samt med avslag på motionerna 1981/82: 979 yrkande 1 och 1981/82: 1361 i denna del fastställer planeringsramar för läkarlinjen enligt vad utskottet förordat,

45. att riksdagen med bifall till motion 1981/82: 1818 i denna del, med anledning av proposition 1981/82: 100 samt med avslag på motionerna 1981/82: 979 yrkande 3 a i denna del, 1981/82: 1353 yrkandena 1 i denna del och 2 i denna del och 1981/82: 1361 i denna del till *Utbildning för vårdyrken* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 368 205 000 kr.,

8. Dimensionering av läkarlinjen budgetåret 1983/84 (mom. 40)

Stig Alemyr, Bengt Wiklund, Lars Gustafsson, Helge Hagberg, Lena Hjelm-Wallén, Iris Mårtensson och Ing-Marie Hansson (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 37 börjar "En besparing" och slutar "till känna" bort utgå.

dels att utskottets hemställan under 40 bort utgå.

9. Dimensionering av tandläkarlinjen och medelsanvisning till oförändrad tandläkarutbildning (mom. 41 och 46)

Stig Alemyr, Bengt Wiklund, Lars Gustafsson, Helge Hagberg, Lena Hjelm-Wallén, Iris Mårtensson och Ing-Marie Hansson (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 38 börjar "Utskottet tillstyrker" och slutar "regeringens förslag" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att underlag ännu inte finns för beslut om eventuell minskning av kapaciteten på tandläkarlinjen, i all synnerhet som brist på tandläkare ännu finns inom vissa områden. Beredningen av tandvårdsutredningens förslag bör avvaktas innan ställning tas till frågan om en eventuell minskad dimensionering av tandläkarlinjen. Riksdagen bör därför bifalla förslaget i motion 1981/82: 979 yrkande 2 och fastställa en sammanlagd oförändrad planeringsram för tandläkarlinjen om 420 nybörjarplatser nästa budgetår, varav 100 platser avser planeringsram för universitetet i Lund/Malmö. I det följande bör riksdagen således anvisa medel för oförändrad antagning av 420 studerande.

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 39 börjar "Utskottet har" och slutar "för tandläkarutbildning" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående tillstyrkt förslag i motion 1981/82: 979 om att kapaciteten på tandläkarlinjen skall bibehållas oförändrad nästa budgetår. Utskottet föreslår därför att riksdagen under ett särskilt reservationsanslag Extra medel till tandläkarutbildning anvisar 1 300 000 kr., dvs. de medel som behövs för denna ökade utbildningskapacitet. Under detta nya anslag skall finnas fyra anslagsposter under vilka beräknas 600 000 kr. att föras över till reservationsanslaget Utbildning för vårdyrken, 136 000 kr. att föras över till reservationsanslaget Medicinska fakulteterna, 64 000 kr. att föras över till reservationsanslaget Odontologiska fakulteterna resp. 500 000 kr. att föras över till förslagsanslaget Vissa tandvårdskostnader.

dels att utskottets hemställan under 41 och 46 bort ha följande lydelse:

41. att riksdagen med bifall till motion 1981/82: 979 yrkande 2 och med anledning av proposition 1981/82: 100 fastställer planeringsramar för tandläkarlinjen enligt vad utskottet förordat,
46. att riksdagen med bifall till motion 1981/82: 979 yrkande 3 a i denna del, 3 b, 3 c och 3 d till *Extra medel till tandläkarutbildning* för budgetåret 1982/83 under nionde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 1 300 000 kr.,

Särskilt yttrande

Receptarieutbildning (mom. 34–37)

Stig Alemyr, Bengt Wiklund, Lars Gustafsson, Helge Hagberg, Lena Hjelm-Wallén, Iris Mårtensson och Ing-Marie Hansson (alla s) anför:

Beträffande först den utbildning som avses anordnas av högskolan hade vi helst sett att starten för denna kunnat skjutas framåt i tiden till höstterminen 1983 i stället för vårterminen 1983. Vid tidpunkten för riksdagsbeslut i denna fråga har emellertid, enligt vad vi inhämtat, de planeringsmässiga förutsättningarna härför ryckts undan. Vi har mot denna bakgrund inte ansett det möjligt att reservera oss på denna punkt.

Vad sedan beträffar den uppdragsutbildning som genom avtal mellan Apoteksbolaget och högskolan kan anordnas, vill vi anföra följande.

Vi har noterat i budgetpropositionen att Apoteksbolaget enligt departementschefen är berett att medverka till att ytterligare utbildningsplatser ställs till förfogande inom högskolan, finansierade i form av uppdragsutbildning, fr. o. m. budgetåret 1983/84.

Vi anser därvidlag att dimensioneringen av denna utbildning bör få ett sådant omfång att nuvarande apotekstekniker inom rimlig tid ges reella möjligheter att genomgå utbildningen. En förutsättning för detta är givetvis att utbildningen i tillämpliga delar förläggs till flera orter än vad som föreslagits i propositionen.

Med hänsyn till den aktuella målgruppens sammansättning och utbildningens låga utbytbarhet samt arbetsgivarens speciella ställning borde enligt vår mening särskilda bestämmelser tillämpas vid antagningen till utbildningen.

Det är enligt vår mening synnerligen otillfredsställande att riksdagen nu föreläggs förslag till beslut i detta ärende innan förhandlingarna mellan berörda parter slutförts. Det är därför ytterligt angeläget att förhandlingar kommer till stånd om dimensionering, lokalisering, antagningsbestämmelser och ersättningsfrågor i samband med ifrågavarande uppdragsutbildning.

Innehållsförteckning

Propositionerna	1
Motionerna	3
Utskottet	8
1 Inledning	8
2 Huvudmannaskapsfrågor	9
2.1 Utbildningar med landstingskommunalt huvudmannaskap ..	9
2.2 Utbildningar med kommunalt huvudmannaskap	10
2.3 Sjukgymnastutbildning med statligt huvudmannaskap	12
2.4 Sjuksköterskeskolor med enskild huvudman	13
3 Statsbidragssystem för kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn	15
4 Tjänsteorganisation för kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn	15
5 Tillsynsansvar för kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn	17
6 Planeringsordning för kommunal högskoleutbildning inom vårdsektorn	18
7 Antagningsfrågor	20
8 Övergången till den nya studieorganisationen, nya utbildningslinjer samt dimensioneringsfrågor	20
8.1 Hälso- och sjukvårdslinjen samt anslutande påbyggnadslinjer, m. m.	21
8.2 Hörselvårdslinjen	27
8.3 Medicinska servicelinjen samt anslutande påbyggnadslinjer ..	27
8.4 Rehabiliteringslinjen samt anslutande påbyggnadslinjer m. m.	28
8.5 Sociala omsorgslinjen	32
8.6 Övergångsanordningar i övrigt	34
8.7 Ny receptarielinje	34
8.8 Läkarsekreterarutbildning	36
8.9 Dimensionering av läkarlinjen	36
8.10 Dimensionering av tandläkarlinjen	37
8.11 Dimensionering av tandhygienistlinjen	38
8.12 Dimensionering av övriga linjer inom vårdsektorn	38
9 Medelsberäkningar	39
9.1 Utbildning för vårdyrken m. m.	39
9.2 Bidrag till kommunal högskoleutbildning m. m.	39
9.3 Vissa tandvårdskostnader	40
10 Hemställan	41
Reservationer	45
1 Huvudmannaskap för de landstingskommunala vårdutbildningarna inom högskolan (mom. 1)	45
2 Huvudmannaskap för den kommunala laboratorieassistentutbildningen (mom. 3)	46
3 Huvudmannaskap för de statliga sjukgymnastutbildningarna i Stockholm och Lund (mom. 5)	46
4 Huvudmannaskap för sjuksköterskeskolor med enskild huvudman (mom. 6)	47
5 Rehabiliteringslinje (mom. 26 och 27)	48
6 Social omsorgslinje (mom. 30)	49

7 Dimensionering av läkarlinjen och medelsberäkning under utbildning för vårdyrken budgetåret 1982/83 (mom. 39 och 45)	49
8 Dimensionering av läkarlinjen budgetåret 1983/84 (mom. 40)	50
9 Dimensionering av tandläkarlinjen och medelsanvisning till oförändrad tandläkarutbildning (mom. 41 och 46)	51
Särskilt yttrande	52
Receptarieutbildning (mom. 34–37)	52